

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 7:16, leidžiasi 5:53

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Trečiadienis, Spalio-October 27 d., 1971 m.

Kaina 15c

253

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

TAUTINĖ KINIJA IŠMESTA IŠ JUNGŲ TAUTU

KARDINOLAI MINDSZENTY IR SLIPYJ SUDARĖ NEPATOGUMŲ VATIKANUI

VATIKANAS. — Vengrijos kardinolas Josef Mindszenty atvyko Austrijon ir gavo socialistų vyriausybės leidimą čia pasilikti. Jis gyvens Pazmaneum rūmose, vengrų katalikų seminarijoje Vienoje. Vatikano sluoksniai neslepia savo nepasitenkinimo kardinolo užsispyrimu. Vengrijos vyriausybė jau skundėsi Austrijos vyriausybei dėl kardinolo priėmimo. Vengrijos komunistinė valdžia tikėjosi, kad kardinolas bus uždarytas Vatikane ir nebekels klausimų, kurie nemalonūs komunistų režimui Vengrijoje.

Praejusį šeštadienį vyskupo sinode Vatikane kitas nuo komunistų nukentėjęs kardinolas — ukrainietis Josyf Slipyj — išėjo prieš Vatikano oficialią politiką. Jis pasakė sinode kalbą, kurioje kalbėjo apie ukrainiečių katalikų kančias ir persekiojimą Sovietų Sąjungoje. Kardinolas Slipyj viešai pareiškė, kad Vatikanas jam trukdo kalbėti apie ukrainiečių katalikų kančias ir visų komunizmo žiaurysčių liudininkus.

Trukdė Slipyj kalbą

Kardinolas Slipyj kalbėjo 15 minučių. Sinodo pirmininkas daug kartų bandė jį kalbą sustabdyti. Kalbos klausėsi ir popiežius Paulius. Kardinolas kalbėjo apie lavonų kalnus ir kraujo upes, išlietas tikinčiųjų sovietų valstybėje. Kada Vatikanas veda su Maskva derybas, niekas negina ukrainiečių katalikų, niekas jų neužtaria.

Kiek anksčiau sinode apie tikinčiųjų persekiojimą kalbėjo du ukrainiečių vyskupai iš Kanados. Ir jų kalbos sukėlėsi „dideli nepatogumai“ Vatikano diplomatais, pradėjusiems „dialogą“ su kruvinais komunistų režimais Rytų Europoje.

Alytaus ir Prienų skundai

Pranešamas apie kardinolo Slipyj kalbą Detroito laikraštis „The Sunday News“ pastebi, kad kardinolas kalbėjo tą pačią dieną, kada pasaulį pasiekė žinia iš Maskvos apie Lietuvos katalikų Alytuje skundą sovietų valdžiai. Šį skundą pasirašė 1,190 žmonių ir nusiųstų partijos vadui Leonidui Brežnevui. Kiek anksčiau panašų laišką pasuntė ir 2000 Prienų katalikų, nukreipdami savo skundą komunistų partijos centro komitetui. Abiejose skunduose sakoma, kad religinės laisvės yra varžomos. Apeliuojama, kad būtų paleistas komunistų suimtas kunigas Juozas Zdiebskis, kuris buvo sualiktas rugpjūčio 26 d.

Detroito laikraštis šia proga primena skaitytojams, kad Lietuva, Baltijos pakraščio valstybė, buvo prijungta prie Sovietų Sąjungos 1940 metais, tačiau Amerika niekada Maskvai nepripažinusi teisių į tą šalį. Iš to skundo — apeliavimo laikraštis duoda tokia ištrauką: „Jei kunigo Zdiebskio veiksmams yra nusikaltimas, tai mums belieka tik svajoti apie religijos ir sąžinės laisvę“. Kun. Zdiebskis, kiek žinoma, buvo suimtas už vaikų mokymą katekizmo.

Šelpia uragano paliestus žmones

SAIGONAS. — Pietų Vietnamo vyriausybė paskyrė nuo audros nukentėjusioms šiaurinėms provincijoms šalpos pinigų ir padėjo jų daugiau. Uraganas Hester padarė daug žalos, sugriaudamas tūkstančius namų.

IŠ VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Grupei senatorių pradėjus kalbėti apie lešų nutraukimą Jungtinėms Tautoms, kiti liberalai senatoriai, kurių yra 32, paskelbė, kad jie remia Jungtines Tautas, kurios išmetė Tautinę Kiniją iš narų tarpo. Tarp senatorių, pasirašiusių šį pareiškimą, yra sen. Kennedy, MacGovern, Muskis ir Illinois sen. Adlai Stevenson.

MASKVA. — Milicija Maskvoje suėmė 92 žydus, jų tarpe 26 moteris. Po šėšių valandų visi buvo išsiųsti į miestus, iš kurių jie atvažiavo reikalauti teisės emigruoti. Žydai buvę iš Rygos, Leningrado, Vilniaus, Kišinevo ir Kijevo.

PARYŽIUS. — Prancūzijos prezidentas Pompidou pareiškė bankete Brežnevui garbei, kad Prancūzija stipriai remia sovietų pasiūlymą šaukti Europos saugumo konferenciją. Paryžiuje apie 250 demonstrantų suėgino Champ Elysees dvilika sovietų vėliavų. „Figaro“ paskelbė, kad Brežnevui buvo įteiktas sovietų šnipų veiklos sąrašas. Nurodyta, kad prancūzų žvalgyba kasmet išaiškina apie 35 sovietų šnipus.

Izraeliui nusibodo Amerikos delsimas

TEL AVIVAS. — Izraelio premjerė Golda Meir ir gynybos ministeris Moshe Dayan abu pasakė kalbas, kuriose kritikavo Amerikos delsimą duodant Izraeliui reikalingus lėktuvus. Dayanas pareiškė, kad tuo delsimu Amerika norinti politiniai paspausti Izraelio vyriausybę, kad ji priimtų Amerikos pasiūlymus.

Premjerė Meir pareiškė, jog Amerika pataikauja Egipto prezidentui, neudodama Izraeliui lėktuvų, kad Egiptas kalbėtų su Izraeliu apie taiką. Dar nesą Washingtono jokių ženklų, kurie rodytų, kad Amerika duos ar neduos lėktuvų.

Amerika reikalauja, kad Izraelis pasitrauktų nuo Suezio kanalo ir leistų Egiptui į kitą kanalo pusę permesti apie 2,500 kareivių. Ministeris Dayanas pasakė, kad Izraelis atsispirs Amerikos spaudimui ir atsispirs bet kuriam naujam Egipto puolimui per Suezą. Izraelis nesutiks su jokių kanalo atidarymo planu, kuris leistų egiptiečiams peržengti kanalą į rytinę jo pusę.

Apskaičiuota, kad vėjas sužalojo tarp 30% ir 80 visų pastatų. Kai kurie visai dingę nuo žemės paviršiaus.

Audra sunaikino cukrinių nenurių, ryžių ir bananų derlių. Nemažai žuvo galvijų ir naminių paukščių. Žmonių žuvo virš 100.

Penkiolika amerikiečių astronautų dalyvauja valgių ragavimo programoje Houstono erdvės centre. Penkis dienas savaitėje astronautai tris kartus gauna patiekalus, kurie ateityje bus naudojami erdvės kelių ar erdvės laboratorijų įguly.

DAUG PLANAVIMO, MAŽAI ŽUVIES

Ideologiniai vadai „be jūros druskos“

Okup. Lietuvos žvejai šiais metais apvylė darbdavius — rugsėjo mėn. pabaigoje Klaipėdoje įvyko žuvies pramonės „partinio ūkinio aktyvo“ pasitarimas. Jame dalyvavo įvairūs pareigūnai su A. Sniečkumi priešaky. Pasitarimas plačiai aprašytas rugsėjo 30 d. „Tiesoje“. „Gerokai įsiskolinta valstybė“ — šitaip bylojama, gi tai reikiška, kad žvejai nedaug sugavę žuvies ir ypač Atlanto vandenynė.

Buvo daug priekaištų ir ne vienas jų lietė menką „kadru“ paruošimą, silpną auklėjimą, ir kt. Čia keletas bruožų:

Laivų kapitonas neturi „organizacinių sugebėjimų“ ir todėl jie neįvykdė užduoties. Buvo baramos įgulos laivų, kurios vadovavo: S. Nagorskas, V. Nedočiovas, A. Poginkovas, S. Ovino-vas ir kt. Nusiskusta, kad dar mažai kapitonų su aukštuoju išsilavinimu ir „mokytijs jie nesistengia“.

Netrūko priekaištų laivų įguly ideologinei pusei. Pasak vieno kalbėtojų pasitarime, „dabar žvejus auklėja, visą ideologinį darbą laive organizuoja žmonės, mažą ragavę jūros druskos“. Kalbėta apie įvairius trūkumus, pvz. apie reikalą sutikti laivų įguly narius Klaipėdoje, nes jie ten neturi viešbučio ar kultūros namų. Tačiau pagrindinis rūgpestis — kaip pagerinti kadrus, kaip pagerinti komunistų darbą žvejų tarpe, ir, svarbiausia, kaip padidinti žuvies gamybą. Nurodyta, kad žuvies gamyba siekianti 48 proc. visos bendrosios produkcijos Klaipėdoje. Žvejai skundėsi: per daug planavimo, todėl retai atsižvelgiama į tikrovę. Planais kvepia ir pasitarimo dalyvių pasirūpinimas šiemet sugauti 4 milijonus centnerių žuvies. Tuo tarpu pats A. Sniečkus priminė sovietų kom. partijos 24 suvažiavimo reikalavimą — 1975 metais Lietuvoje turi būti sugauta 5 milijonai 200,000 centnerių žuvies. (E)

BELGRADAS. — Jugoslavų žinių agentūra skelbia, kad prezidentas Nixonas Kinijoje lankysis dar šiais metais.

VARŠUVA. — Lenkija ir Rytų Vokietija susitarė atidaryti tarp abiejų valstybių sieną, kad piliečiai galėtų dažniau lankytis iš vienos į kitą. Nebebus jokių pasų ar vizų. Bus galima išsiųsti daugiau pinigų.

DENVER. — Astronautas Walter Schirra išvengė sužeidimų, kada lėktuvas su jo šeima ir keliais draugais nukrito Creede aerodrome.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

◆ Valstybės sekr. Rogers pareiškė apgailestavimą dėl Jungtinių Tautų nusprendimo išmesti iš JT Tautinę Kiniją. Tai esanti didelė klaida. Gali būti, kad Amerika sumažins savo duokles JT išlaikymui. Dabar Amerika sekretoriatui duoda 33% visų jo biudžeto lešų, o specialioms agentūroms duoda iki 40%. Amerika tikėjosi laimėti balsavimą dviem balsais, tačiau vos dvi dienos prieš balsavimą padėtis pasikeitė. Kai kurios valstybės pakeitusios savo nuomonę.

◆ Bostone pabėgęs iš laivo lenkų jūreivis Ostrowski pareiškė, kad jis pernai žiemą padėjo organizuoti Dancige demonstracijas ir dėl to buvo lenkų saugumo gaudomas. Jis Lenkijoje kraustėsis iš miesto į miestą, kol nutaręs bėgti iš Lenkijos.

◆ Paskutinę premjero Kosygino kalbą, kurios klausėsi 400 rinktinųjų biznio pasaulio svečių, pertraukė vienas vyras, šaukdamas „Svoboda“ — Laisvė! Jis sutrukdė Kosygino kalbą, kol policija jį išvedė. Kanados ir Sov. Sąjungos paskelbtam komunikate sakoma, jog susitarta kovoti prieš taršą Arktikoje ir žadama ieškoti būdų ekonominiam bendradarbiavimui.

George Bush, JAV ambasadorius Jungtinėse Tautose, siūlo laikyti Jungtines Tautose abi Kinijas, komunistinę ir tautinę.

Didelis protesto žygis Toronte

TORONTO. — Sovietų Kosyginiui baigiant savo vizitą Kanadoje, kur visuose jo lankytose miestuose įvyko demonstracijos prieš jį ir jo šalies politiką, didžiausią demonstraciją surengė Toronto gyventojai, įvairių etninių grupių kanadiečiai. Prie salės, kur Kosyginas sakė kalbą, atvyko apie 30,000 žmonių, rankose nešdami žvakes. Policija bandė sustabdyti minią toliau nuo salės, tačiau minia policiją tiesiog paskandino savo skaičiumi ir nustatė ją nuo gatvių kryžkelės.

Atvykus policijos rezervams, kurių tarpe buvo raitelių ir specialiojo patruliavimo automobilių, policijai pavyko demonstraciją sulaukyti. Gatvių judėjimas buvo sustabdytas kelioms valandoms. Raiteliai minią perskyrė į kelias dalis ir laikė ją perkirtą. Buvo suimta keliolika žmonių, trys jaunos mergaitės buvo arklų sužeistos. Demonstracija, nežūrint milžiniško dalyvių skaičiaus buvo rami, tvarkinga, smurto nevartojo.

Žmonių masei demonstruojant gatvėse, Kosyginas meiliai kalbėjo Kanados pramonės biznieriams, viliodamas juos didesnės prekybos ir draugiškumo pasiūlymais. Baigęs savo vizitą Kanadoje, Kosyginas išvyko tiesiog į komunistinę Kubą, kurios pavergti žmonės negalės pareikšti savo tikrųjų jausmų apie svečią ir jo atstovaujamą režimą.

Ambasadorius Bush nekalba su rabinu

NEW YORKAS. — Amerikos ambasadorius Jungtinėse Tautose George Bush atsisakė kalbėti su žydų Gynybos lygos vadu rabinu Kahane, kuris pas ambasadorių apsilankė. Ambasadorius pareiškė, kad lygos veiksmams kenkia visiems žydams ne tik Amerikoje, bet Izraelyje bei Sovietų Sąjungoje. Rabinui atsakius, kad jis ieško dialogo, ambasadorius priminė, kad lygos nariai nuplėšė Amerikos vėliavą kartu su kitomis Jungtinių Tautų aikštėje.

Vėliau Kahane pasakė spaudai, kad Amerikos ambasadorius „tūkstantį kartų“ atsiprašė sovietų dėl šūvių į jų pastatą, tačiau nei karto nepriminė sovietų kalėjimuose laikomų žydų.

J. T. NUSPRENDĖ PRIIMTI PEKINĄ

Komunistinė Kinija pakviesta į J. T.

NEW YORKAS. — Jungtinės Tautos pirmadienio vakare nubalsavo, kad Amerikos pasiūlymas laikyti Tautinės Kinijos išmetimo klausimą „rimtu klausimu“ nesvarstytinas. Balsavimas buvo 59 prieš 55, ir nusprendė: klausimas nėra „rimtas“ ir nereikalingas dviejų trečdalių balsų. Susilaikė 15 valstybių. Po to, balsuojant dėl Albanijos rezoliucijos, 76 balsai prieš 35, 17 susilaikius, buvo nutarta Tautinę Kiniją išmesti ir priimti komunistinę Kiniją. Už pusvalandžio po balsavimo sekretorius U Thant pasuntė telegramą Pekino vyriausybei, prašydamas atsiųsti ambasadorių į Jungtines Tautas.

Tuo baigėsi istorinis laikotarpis Tautinei Kinijai ir Jungtinėms Tautoms, kurios 22 metus ginėjosi dėl komunistinės Kinijos priėmimo. Amerika visą tą laiką griežtai kovojo prieš priėmimą. Šių metų rugpjūčio 22 d. valstybės sekretorius Rogers padarė pranešimą, kuriame paskelbė Amerikos politikos pakeitimą ir naują „realistinę“ liniją.

Sąjungininkai nerėmė

Prieš balsavimą Amerika kovojo prieš Tautinės Kinijos išmetimą, tačiau jos partneriai Nato organizacijoje: Kanada, Islandija, Norvegija, Britanija, Danija ir Prancūzija balsavo už Albanijos rezoliuciją. Olandija, Belgija, Italija ir Turkija susilaikė nuo balsavimo.

Penkios valstybės buvo pažadėjusios balsuoti už „svarbaus klausimo“ rezoliuciją, tačiau pakeitė nuomonę ir balsavo prieš Ameriką arba susilaikė.

„Mums nereikia to cirko“

Tautinės Kinijos užsienio reikalų ministeris išvedė savo delegaciją dar prieš baigiantis balsavimui. Jis žinojo, kad Tautinė Kinija pralaimėjo. Spaudai jis pareiškė, kad Jungtinės Tautos pasidarė „cirku“ ir tik ką suvadino „farsa“. Organizacija nebėra ta, kuri buvo įsteigta 1945 m. Mes turime savo draugus, mums nereikia Jungtinių Tautų. Dabar mes būsimė laisvesni daryti žygius, kurių negalėjome, būdami nariais, pareiškė Taiwano ministeris.

Priekaištai kongrese

Amerikos kongrese daug atstovų pareiškė pasipiktinimą JT veiksmu. Keli senatoriai pažadėjo kovoti, kad Amerikos duoklės JT organizacijai būtų sumažintos. Kongresmanas Pucinski pareiškė, kad šis balsavimas nemaziau svarbus už Jaltos susitarimą. Jei prezidentas Nixonas nepanaudos veto ir įsileis komunistinę Kiniją į JT, jam teks vieta ant specialaus istorijos suolo, kuris skirtas amerikiečiams, apgautiems komunizmo. Jis ten sėdės šalia prezidento Roosevelto, pareiškė Pucinski.

Kissingerio vaidmuo

Balsavimo rezultatai laikomi pralaimėjimu Amerikai, nors Kanados „Toronto Star“ sako, kad Kissingerio buvimas Pekine tuo metu, kada JT balsavo Kinijos klausimu, negalėtų būti tik atsitiktinumas. Jo buvimas Pekine buvo suplanuotas. Kissingeris galėjęs turėti du pasiūlymus Kinijai. Vieną jis būtų įteikęs, jei balsavimas būtų pakrypęs priešingą kryptimi, o kita — jei būtų buvę nubalsuota Kiniją priimti. Išvažiudamas Kissingeris dar kartą susitiko su kinais. Jis taip užgesė savo buvimą Pekine dviem dienomis.

„Isipareigojimų šventumas“

Stebėtojai sako, kad dabar Amerikos sąjungininkai galės pradėti abejoti Amerikos „isipareigojimų šventumu“. Jei Amerika galėjo taip radikaliai pakeisti savo politiką komunistinės Kinijos atžvilgiu, tai ji gali pakeisti ir kitus isipareigojimus. Jei Amerika paliks Taiwaną Pekino malonei, tai ir kitos šalys gali būti panašiai „parduotos“. „Isipareigojimų šventumas davė Amerikai ir nuostolingą karą Vietname. Dabar jau ruošiamasi iš Vietnamo trauktis.

S. K. Chow, Tautinės Kinijos ambasadorius Jungtinėse Tautose, klausosi kalbų, kuriose siūloma išmesti jo valstybę iš JT organizacijos.

Vėl vienas „747“ nuskrido į Kubą

MIAMI. — Ginkluotas vyras pagrobė ore didžiausią keleivinį lėktuvą Boeing 747 ir, grasindamas lėktuvo patarnautojais, priverė pilotą skristi į Havaną. Kubą. Lėktuvas su 237 žmonėmis ten laimingai nusileido. Įdomu, kad lėktuve buvo ir trys ginkluoti lėktuvo sargai, tačiau jie neturėjo progos pirato nuginkluoti.

Šiais metais šis pagrobimas yra jau devintas, nusikraides lėktuvą į Kubą. Kiti keturi piratai pasuko lėktuvus į Kanadą ar į Pietų Amerikos šalis.

Šis 747 lėktuvas Havanoje buvo jau antras. Kai 1970 metais Havanos aerodrome nusileido pirmas toks milžiniškas lėktuvas, jo pažūrėti atvyko pats Fidel Castro. Lėktuva pagrobęs piratas portorikietis linksmas atėjo prie Castro pasikalbėti, tačiau tas su juo nekalbėjo.

◆ JT sekretorius U Thant apeliavo į visus narius neturėti kartelio dėl balsavimo ir vieninai siekti JT tikslų.

◆ Japonų spauda skelbia, kad į Jungtines Tautas atvyks pats premjeras Chou En Lai. Kiti kalba, kad Kinija deleguos savo ambasadorių Kanadoje.

◆ Pralaimėjimas Jungtinėse Tautose gali nuversti Japonijos premjerą Sato, kuris stipriai rėmė Amerikos rezoliuciją dėl Kinijos.

Mūsų SKAUTIJA

LEIDžia LIETUVIŲ SKAUTŲ SĄJUNGA
REDAGUOJA SKT. BALYS VOSYLIS

Adresas: 7120 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629

VIII-JI METAI

NR. 38 (342)

Su Juozė Augustaityte-Vaičiūniene

DALINSIMĖS "RŪPEŠČIŲ"

Lapkričio 14 – poetės naujausiojo rinkinio
pristatymas Chicago visuomenei

"Nereik skaičiuoti, kiek grūdų į dirvonus pasėjau,
Tik rūpintis, kas juos į kviečių pėdus riš.
Aš duodu tai, ką amžiais duot žadėjau,
Paversdamas dykumas į derlių, angį ir žuvis"...

Minios pavalgydinimas —
iš J. Augustaitytės-Vaičiūnienės
poezijos rinkinio "Rūpestis"

Vyresnioji skautininkė
JUOZĖ AUGUSTAITYTĖ-
VAIČIŪNIENĖ

Norint išsamiai aprašyti Juozės Augustaitytės-Vaičiūnienės gyvenimo kelią, tektų skirti daug vietos ir valandų surinkti medžiagą, ką ji lietuvių tautai yra davusi ir tebeduoda. Nevisi pajėgiame vienodai gilius pėdaskus palikti. Dauguma tyliai, nepastebėti gyvendami praeina, kiti savo darbais, talentais ir ryžtu iš kitų išsiskiria ir žymias pėdas išpaudžia. J. Vaičiūnienės turiningas gyvenimas, siekiant ir darbai rodo, kad tai ne eilinė asmenybė. Jos asmuo ir veikla daugumai vyresniųjų žinoma, tik gal mūsų jaunimas nevisada turi progą, nei laiko arčiau su ja susipažinti ir jos raštus susidomėti.

LSS-gos Seserijos Vidurio rajono skaučių vienetas š. m. lapkričio 14 d. Chicagoje ruošia v. s. J. Augustaitytės-Vaičiūnienės, poetės, visuomenininkės ir buvusios Vyriausios Skautininkės naujausio poezijos rinkinio "Rūpestis" pristatymą, kartu pagerbiant ir jos prasmingo gyvenimo 75-rių metų sukaktį. Todėl ta proga čia tenka paminėti kai kurie svarbesnieji jos gyvenimo ir veiklos bruožai.

Biografija

J. Augustaitytė-Vaičiūnienė gimė Sūduvoje, Vilkaviškio apskrityje, Mažučiu kaime 1895. VII. 28. "Saulės" mokytojų kursų baigė Rusijoje, Voroneže 1916 m. Per Pirmąjį Pasaulinį

DARBŠČIAJĄ SKAUTININKĘ PAGERBIANT

V. s. D. Variakojienė (kairėje), veikia Chicago "Aušros Vartų" tunto sesė, LS Seserijos Vyriausia Skautininkė s. Lili Milukienė apdovanojo ordinu "Už Nuopelnus". Spalio 17 d. sueigė jai ordiną įteikia ir sveikina Vid. Raj. vadovė ps. I. Kerelienė. G. Placū nuotr.

44 mergaičių (beveik išimtinai skautės) buvo pakviestos parodyti tautinius šokius tarpukarinės sporto-žaidimų varžybose Kūno Kultūros Rūmų aikštynė Kaune. Tai buvo iš viso pirmą kartą tautiniai šokiai tokioje viešumoje. Iš čia ir pradėjo plėstis sąjūdis tautiniam šokiui atgaivinti. Švietimo Ministerija sudarė sąlygas (skyrė lėšas) keletai asmenų tautinius šokius rinkti. O Marijampolės tautinių šokių būrelis ir ateinančiais metais kviečiamas tautinius šokius garsinti varžybose. Jis švietimo ministerio buvo atžymėtas pirmąją dovana. 1937 m. ir kitos gimnazijos ir varžybas atsiveža po tautinį šokį. Nuo 1938 m. tautiniai šokiai jau įvedami į varžybų ir kūno kultūros kursų programas ir pradėta mokytis visose gimnazijose. Tai ir yra pradžia mūsų tautinių šokių, kurie dabar visur šokami ir reprezentuoja lietuvių švietimtaučių tarpe.

Poetė, rašytoja

Būdama poetiškos sielos, J. Vaičiūnienė anksti pradėjo rašyti. Jau nuo 1920 m. jos poezijos pasirodė spaudoje. Kūryboje žymus tautinis bruožas ir išgyvenimas, išreikštas daugiausia Lietuvos gamtos įvaizdžiais. Todėl gausu gražių Lietuvos gamtos paveikslų. Šalia tautinio yra ir religinio motyvo. J. Vaičiūnienės poezija nėra lengva: ji gili ir prasminga, turinti kilmą pamokomą prasmę. Eilėraščiai rašyti ir teberašomi klasikine eilėdara.

J. Vaičiūnienės išleisti poezijos rinkiniai: "Su baltu nuometu" 1931 m., "Skeveldros" 1946 m., "Žvaigždėtos naktys" 1951 m., "Ant aukuro laiptų" 1961 m. ir neseniai pasirodęs (1970 m.) naujausias poezijos rinkinys "Rūpestis". Be to, poetė turi ir daugiau spaudai paruostų eilėraščių. O tais pačiais 1970 m. J. Vaičiūnienės išėjo dar viena nauja knyga, kuri tikriausia bus labai naudinga tautinių šokių vadovams ir vadovėms — "Tautinių šokių švenčių takais".

Dar ir dabar kai kurie marijampoliečiai atsimena J. V. pasakos "Eglė žalčių karalienės" pastatymą Marijampolėje (žodžiai ir režisūra J. V.). Taip pat jos parašytos ir parodytos "Lietuviškos vestuvės" Kauno Karininkų Ramovėje. Nepriklausomos Lietuvos laikais poetė daug rašė ir Amerikos liet. spaudą. Eilėraščių siūsdavo į "Motery Dirvą" ir į "Vytį". (Šio str. pabaiga — kitame "M. S." numerioje. Red.).

PER DVEJUS METUS IŠ DVIKOS PASIDARĖ 120

Stebint Neriją, sugrįžusią iš Smiltynės stovyklos

Bendra malda tėvų jėgų koplyčioje padėkojusios Aukščiausiam už sėkmingą vasaros stovyklą ir paprašiusios palaiminimo naujesiems veiklos metams, Nerijos tunto jūrų skautės ir būrytės spalio 10 d. ryte nuvyko į Jaunimo Centrą iškilmingai tunto sueigai. Čia mažojoje salėje susirinkęs jų laukė gausus būrys tėvelių ir svečių, kurių tarpe — LSS Tarybos vicepir. v. s. Flora Kurgonienė, Tarybos narė buvusi Seserijos VS Malvina Jonikienė, Vidurio rajono vadas v. s. Pr. Nėdas, vadovės — ps. I. Kerelienė ir v. s. A. Karaliūnas, LSB jūrų sk. skyr. įgaliotinis v. s. Br. Juodelis, Aušros Vartų t-kės pavaduotoja vyr. sl. I. Laucienė, Kernavės t-to t-kės ps. D. Dundulienė, Chicago skautininkių dr-vės dr-kė s. B. Vindašienė, v. s. O. Rozniekienė, prez. Smetonos būdžių įgulos vadas j. b. ps. J. Jovarauskas ir kt.

Su stovyklone daina salėn įžydovams ir vadovėms — "Tautinių šokių švenčių takais". Dar ir dabar kai kurie marijampoliečiai atsimena J. V. pasakos "Eglė žalčių karalienės" pastatymą Marijampolėje (žodžiai ir režisūra J. V.). Taip pat jos parašytos ir parodytos "Lietuviškos vestuvės" Kauno Karininkų Ramovėje. Nepriklausomos Lietuvos laikais poetė daug rašė ir Amerikos liet. spaudą. Eilėraščių siūsdavo į "Motery Dirvą" ir į "Vytį". (Šio str. pabaiga — kitame "M. S." numerioje. Red.).

giavusios sesės, stovyklos komendantai g. valt. Kristinai Baumilaitė vadovaujant, įsiskirkavo ir pasirodė sueigai. Smiltynės stovykloje dalyvavusios sesės sušuko stovyklos šūkį, kurį sekė paskutinis stovyklos įsakymas — skautininkių dr-vės dovanos — knygos įteikimas skautiškiausiam stovyklautojai, kuria buvo pripažinta Ina Gierštikaitė.

Stovyklos viršininkė g. valt. Vida Račiūnienė, oficialiai atsisveikinusi su stovykla, perdavė tautininkė stovyklinę knygą, vimpilą ir stovyklavusias seses, kurios pagal adjutantės komandą sugrįžo į savo laivus. Sesėms į tuntą sugrįžus, formaliai pradedami nauji skautiškos veiklos metai.

Sueigos vedimas perduodamas tunto adjutantėi g. Aldonai Mašauskienei. Vyksta raportai, vėliavos įnešimas, himnas, LS Seserijos Vyriausios Skautininkės ir Nerijos tunto tautininkės įsakymai.

Nerijos tautininkė g. ps. Aldona Jovarauskienė apdovanojama Tėvynės Dukros medaliu; ji prisega rajono vadeivė ps. I. Kerelienė. Pažangumo žymenis apdovanotoms sesėms Mildai Kupeikičiūtei ir Zivilei Karaliūnaitėi prisegti pakviečiamos buv. Vyriausios Skautininkės v. s. M. Jonikienė ir v. s. O. Zailskienė. Daug tuntui pasitarnavę tėvai-rėmėjai Ona Jasulaitienė ir Liudas Zeikus apdovanojami ordinu Už Nuopelnus su rėmėjo kaspinu. Už nuolatinę talką tuntui stovykliniai "žuvies medaliai" įteikiami broliui R. Dičiui ir s. Romui Račiūnui. Medinių žuvyčių vėrinys įteikiamas g. valt. Kristinai Baumilaitėi, laimėjusiai antrąją vietą Michigan valstijos vandens slidinėjimo varžybose. Menišką Smiltynės stovyklos nuotraukų albumą tėvų vardu tuntui įteikia tėvūnas Micevičius.

Vėliavos išnešus, vyksta į skaučių kandidačių išūdyčių laivo pervedimas į Juodkrantės į skaučių laivą. Dideliu tinklu

apsuptas kandidates džiaugsmingai pasveikina Juodkrantės laivo sesės, džiaugdamosios gausia naujų narių žūkle.

Jautriai žodžiu seses sveikina LS Tarybos vicepir. v. s. F. Kurgonienė, linkėdama savo veikloje ugdyti meilę ir skautišką seseriškumą. Jos žodžių jaunosios sesės nuoširdžiai klausosi, nes viešnia tunto yra ypač gerbiama, kaip buvusi pirmoji jūrų skaučių tautininkė Chicagoje. Toliau sveikina Rajono Vadas v. s. Pr. Nėdas, linkėdamas sesėms iš aplinkos išsiskirti savo gerais darbais ir kuklumu.

Sueigos linksmajai daliai — lauželiui vesti pakviečiama g. Violeta Ščerbatė. Sesės padainuoja keletą dainelių, pralinksmina svečius savo "opera" ir įdomia eskimo keltone.

Bendram rate sugiedama tradicinė "Ateina naktis". Sueiga baigiasi. Tėvų komitetas vaišina sueigos dalyvius ir svečius mamų keptai pyragais, kava ir vaisių sultimis. Svečiai pasivaikšioja pamažu skirstosi, o tėvai ir vadovės tvarko salę ir džiaugiasi naujos veiklos metus pradėjus su žymiai padidėjusiu tunto narių skaičiumi.

Jūrų skautėms, o ypač darbščioms jų vadovėms, per porą metų iš 12-kos narių laivo išauginusios didžiausią lietuvių jūrų skaučių tuntą, dabar turinti per 120 narių, linkime ir tolimesnėje veikloje "Gero vėjo!" Zuvedra

AKADEMINIO SKAUTŲ SĄJŪDŽIO ŠVENTĖJĖ

spalio 16 d. Jonynų sodyboje po apiegiu matome keturias naujas Akademikų Skaučių Dvies tikrasias narses: G. Maleckaitė, D. Gelaižytė, Dan. Šiliūnaitė ir A. Kelmelytė. G. Placū nuotr.

Even the savini, or eld, or nini, Savings Bond will be as welcome as the first. Which is one reason why they make a pretty nice gift. Especially for a wedding. And in a few years, a young couple will open up that bottom drawer to cash in their wedding Bonds. Matured and filled with interest. It'll be like found money. What's more, in a few years there might be a couple of kids. A few more expenses. Who ever heard of some found money not being put to good use? So you see, even if your Bond is the unexpected one they get, they can use it. A lot better than three chafing dishes.

Take stock in America
Buy U.S. Savings Bonds

VIENINTELIS ATSTOVAS IŠ AUSTRALIJOS

Jubiliejinėje Stovykloje Vokietijoje (liepos 17-31) buvo ps. R. Cības (dešinėje). Čia su juo susipažina Stovyklos Globėjas mir. Jonas Vaičiūnas. J. Alkio nuotr.

DAINAVĄ RINKSIS JAUNIEJI VADOVAI

Liet. Skautų S-gos Vidurio Rajono vadija (v. s. Pranas Nėdas — Rajono vadas, ps. Irena Kerelienė — vadeivė ir v. s. Aleksas Karaliūnas — vadeiva) šiomis dienomis pranešė visiems saviesiems tautininkams ir vietininkams apie lapkričio 20-21 dienomis "Dainavos" stovyklavietėje organizuojamą JAV Vidurio Rajono vadovų suvažiavimą. Tai liečia Chicago, Clevelandą, Detroitą ir Omahą bei apylinkes.

Tautininkai bei vietininkai į šį suvažiavimą atsiunčia draugininkus, jų pavaduotojus, adjutantus ir kitus šioms pareigoms pramatomus kandidatus.

Transportu vienetai pasirūpina patys. Nakvynės ir maisto kaina \$14. Visi suvažiavimo dalyviai "Dainavoje" turi būti ne vėliau kaip lapkričio 20 d., 7:30 val. ryte.

Suvažiavimo komendantas s. Č. Anužis. Nagrinėjamos temos: 1. Sueigų pajavirinimas, 2. Lietuviškos klausimai, 3. Pareigingumas, 4. Pasirodymai.

Suvažiavimas baigiasi lapkričio 21 d., 2 v. p. p.

Rajono Vadija prašo seses ir brolius Tautininkus bei Vietininkus prisijusti suvažiavimo dalyvių sąrašus ir \$5 registracijos mokestį iki lapkričio 10 d. Likusis mokestis (\$9) bus sumokamas atvykus į suvažiavimą "Dainavoje".

Did you ever hear of returning a Savings Bond because you got too many?

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

KUR SENŲJŲ LIETUVIŲ GYVENTA

III

Kaip Olevičius pėsčias į Amerikąėjo

(Užrašė Nadas Rastenis)

Skrantone pas gerus žmones teko aptikti idomų vieno varg-dienio lietuvio kelionės į Ameri-ką pasipaskojimą, užrašytą ir su-
suredaguotą žinomojo "Baltimo-
rės" lietuvio poeto laureato Nado
Rastenio. Kaip vienas charakte-
ringiausių tokių kelionių seno-
vėje pavaizdavimų pasipaskoji-
mas, truputį sutrumpinus, žė-
miau perspausdinamas:

★

Aš, Juozas Olevičius, gimiau
1863 metais Oniškio kaime, Pas-
valio parapijoje. Iš mažens tu-
rėjau didelį norą mokytis, bet
mano tėvas buvo paprastas kai-
mielis, nesuprato mokslo ver-
tės ir sakė, kad visi mokytį žmo-
nės eina į pėklą. Todėl mano tė-
vas, gero vedydamas, kad nepa-
tekčiau į pėklą, neleido mane mo-
kytis.

Kiek paaugęs pradėjau pats
mokytis kiek galėdamas. Bet
matydamas kad pats namie ne-
galėsiu mokslus išieiti, bandžiau
tam tikslui susitauptyti pinigų.
Laimės ieškodamas buvau nu-
vykęs Petrapiln ir Saratovan.
Susitaukęs 100 rublių grįžau Lie-
tuvon ir vėliau nuvykau Mintau-
jon, kur pradėjau privatškai
mokytis. Rengiausi eiti į kuni-
gus, nes tada Lietuvoje tas bu-
vo madoje, o kas svarbiausia,
tai kunigui nereikėjo tiek daug
mokytis, kaip kitoms profesij-
oms; išėjai keturias klases gim-
nazijos, pasimokinau poterių ir
jau kunigas!

Bet truputį pasimokinęs Min-
taujoje, pamaciau, kad jau ma-
no 100 rublių baigia. Pradėjo
ėsti rūpesčiai! Buvau grįdėjęs,
kad Amerikoje "vėltui" leidžia
į kunigus. Bet pasiek dabar
Ameriką, kai pas mane keliolika
rublių liko.

Dalykui išspręsti nuvykau
Kaunan pas kunigą Damyraus-
ką, kuris pirmiau buvo Pasvaly-
je, ir su kuriuo turėjau pažintį. Jis
man nieko praktiško nepatėrė,
tik linkėjo pasisekimo, davė sa-
vo rekomendaciją ir magary-
čioms pridėjo tris rublius.

Grįžęs namo ir gerai viską ap-
galvojęs, nutariau pasiekti Ame-
riką.

Ką tik turėjau ir galėjau par-
duoti, pardaviau ir surinkau 70
rublių.

Kovo mėnesį, 1887 metais, jau
buvau pasirengęs kelionėn. At-
sisveikinęs su namiešiais ir gim-
tiniu kaimu, pėsčias nuėjau 7 ru-

siškas mylias, į Šiaulius. Čia
paėmiau "diližaną" ir nuvažia-
vau iki Tauragės, o paskuiėjau
pėsčias iki Vokietijos sienos.
Priešs priė Vokietijos sienos,
sustojau kaime ir teiravausi ar
kas iš kaimiečių neina į Prū-
sus. Man nurodė porą vaikinių,
kurie dažnai vaikščioja į Prūsus,
iš ten į Lietuvą nešti degtinės.
Vienas jų pasakė, kad jis tą va-
karą eis į Prūsus ir mane per-
ves per rubežius. Jis mane apvil-
ko savo drabužiais — padarė iš
manęs degtinės "kontrabandi-
ninką": ant pečių uždėjo skar-
dinę, kokiomis jie tada gaben-
davo degtinę. Mat, degtinėsius
rusų pasienio sargai lengvai pra-
leisdavo. Einant Vokietijon ka-
reiviams davus keliolika kapei-
kų, o grįžtant atgal — degtinės,
paprastai praleisdavo. Sienos
sargai manydavo kad degtinės
nešimas tai mažas prasižengi-
mas. Pavakary tas vaikinai ir
aš — apsilvinkę jo duotais rū-
bais, o savus surišę į ryšulį —
su kardinėmis an pečių, pradėjo-
me eiti rubežiaus link. Tai buvo
šeštadienio vakaras.

Prieję prie rusų kareivio da-
vėm jam po 20 kapeikų ir jis
mus praleido. Kiek paėjėję su-
stojome karčiamoje. Aš persi-
vilkau savais rūbais, atsisky-
riau su tuo vaikinu ir išėjau Til-
žės link. Ant rytojaus, sekma-
dienį, nuėjau į Tilžę ir buvau
lietuviškoje bažnyčioje. Po pa-
maldų nuėjau pas kunigą ir iš-
simainiau rusiškus pinigus į vo-
kiškus.

Sekancią dieną nuėjau į laiva-
kordžių agentūrą ir ten pama-
čiau, kad aš turiu pinigų tik už
laivakortę užsimokėti, o už ge-
ležinkelį ir maistui pinigų visai
nėlieka.

Manau sau: jei taip, tai aš da-
bar nusipirksi lietuviškų kny-
gų, parnešiu Lietuvon, knygas
parduosiu užsidirbsiu pinigų
ir tada vėl grįšiu Vokietijon ke-
lionei į Ameriką.
Nuėjau pas tą patį kunigą,
atsimainyti pinigų. Jam pasa-
kiaupiau apie sumanytą pirkti kny-
gų ir eiti atgal. Jis man sakė,
kad pats turi knygų ir man par-
dodu. Aš nuo jo prisipirkau Aus-
ros Kalendorių, maldaknygių,
abrozelių, ir t. t., už 27 rublius.
Jis man viską surišo į punda,
panašų į žydišką "kromą" ir aš
išsileidžiau atgal Lietuvon, tai-
sydamas eiti tuo pačiu keliu, ku-
riuo atėjau. Maniau, kad atei-

VITALIS ZUKAUSKAS.

Sekmadienį, šių metų spalio 31 d., 4:00 val. p. p.,
savo talentingu žodžiu linkminis svečius Naujienų
bankete, VFW salėje, 7254 West 63rd Street.

sui į tą pačią karčiamą ir lauksiu
to vaikino vėl ateinant, o jis ma-
ne atgal perves per rubežius.
Eėjau, eėjau. Suteimo — naktis
Tos karčiamos dar neprieinu. Pa-
siečiau kokius tai vartus, kurie
buvo atviri. Aš eėjau ir nuėjau.
Niekas manęs nekludė ir ne-
matė. Einu toliau. Žiūriu, kad
yra kiti vartai, margai dažyti.
Man dingtį galvą, kad aš vo-
kišką liniją jau perėjau ir pri-
siečiau prie rusiškos. Nusigandau.
Nežinojau ką daryti! Iš kelio iš-
sisukau ir, nakčia, per krūmus
palengva eėjau, taikydamas Lie-
tuvos link.

Išėjau į lauką. Atstumoje į
rytus pamaciau namus. Priejau,
pabaladojau į langą. Viduj žmo-
gas atsiliepė ir klausė ko noriu.
Aš vokiškai paklausiau, ar jau
esu Lietuvoje ar dar Vokietijo-
je? Jis man irgi vokiškai atsa-
kė, kad tai jau Lietuva, kad jau
perėjau per pirmą rusų sargy-
bos eilę, bet per antrą dar tu-
riu eiti.

Aš jo pasiprašiau įeiti į vidų.
Jis mane įsileido. Pasakė, kad
dieną stovi tik viena rusų sar-
gybos eilė, o naktį tai dvi. Jis
man leido pernaktvoti ir pasakė,
kad ant rytojaus, kai antroji ka-
reivių eilė savo liniją apsis, aš
liuosai galėsiu eiti.

Kai išaušo jis man pasakė, kad
jau galiu eiti, nes antroji sargų
eilė sugrįžo kardonan. Aš jam
užmokėjau vieną markę už nak-
vybę, knygas užsidėjau ant pe-
čių ir pradėjau eiti. Eidamas iš-
girdau, kad kas tai šaukia. Žiū-
riu — rusų kareivis. Mat, jo už-
migta ir pavėluota grįžti kardo-
nan. Jis prie manęsėjo su re-
volveriu rankoje. Aš, beveik
mirdamas iš baimės, palengva
paslėpiau 15 rublių už rankovės
užlankščio.

Jis mane paklausė, ką aš nešu.
Aš atsakiau, kad knygas. Kad
užkeikis jis mane! Mat, jis ma-
nė, kad aš nešu degtinę, tai jis
iš manęs jos gaus. Bet knygos
— kagi maskolius darys su lie-
tuviškomis knygomis!

Pradėjau jo prašyti, kad mane
paleistų ir siūliau 3 rublius. Bet
jis sakė, kad bijo, nes buvau kar-
dono aikštėje ir kiti galėjo ma-
tyti. Tai nepaleido ir nuvedė
kardonan.

Palaikė mane iki pietų ir išve-
žė Tauragėn, į muitinę, kur pa-
mė mano visas knygas, viską
peržiūrėjo, pasverė ir pasilaikė.
Vėliau inspektorius peržiūrėjo
mano rusišką paspartą, doku-
mentus ir knygas ir pasakė, jei
aš turiu 25 rublius sumokėti bau-
dą, tai mane paleis. Aš neturė-
jau ir atsakiau kad neturiu. Tu-
omet inspektorius pašaukė karei-
vį ir mane, su visais dokumentais
ir našuliu, liepė vesti pas miravą
(taikos) teisėją.

Teisėjas viską gan atidžiai
peržiūrėjo ir į mane ilgai pažiū-
rėjęs paklausė, kaip aš perėjau

sieną, kad manęs nepagavo. At-
sakiau, kad nešiau knygas, pakly-
dau ir nežiniomis perėjau sieną.
Jis man tarė: "Koks tu kvailys!
Kodėl nepasiėmėi kas tavo pe-
vestų?" Pasiškinau, kad taip ir
norėjau padaryti, bet nepavyko.

Tada jis paėmė kunigo Dam-
brausko liūdymą ir pasisakė jį
gerai pažįstas; kai kun. Dam-
brauskas buvęs Pasvalyje, tai
jis, teisėjas, tada buvęs Pasva-
lio policijos sekretoriumi. Jis
gailėjosi, kad aš neturiu 25 rub-
lių ir pasakė: "Žinai ką, aš tau
galiu duoti tris paras arešto, pa-
laikyti per tris dienas ir paleis-
ti. Bet ant tavo dokumentų aš
turiu uždėti arešto žymę. Aš tau
tokios žymės nenoriu dėti. Ži-
nai ką: aš tave pasiūsiu atgal
pas inspektorius ir jei jis tau su-
mažins bausmę, tai aš tave vi-
sai paleisiu".

Aš buvau vėl atvestas į muiti-
nę, bet čia to inspektoriaus jau
nebuvo, o buvo kiti du. Vienas
jį paėmė mano popierius ir tei-
sėjo raštą ir tarė: "Matai, jis no-
ri jį paleisti!" Man bausmę pa-
didino iki 1100 rublių ir vėl pa-
siuntė pas taikos teisėją.

Taikos teisėjas turėjo juris-
dikciją tik iki 1000 rublių bau-
dos. Aukščiau 1000 rublių by-
losėjo apskrities teismam. Tada
pasakė kad mane tarabans at-
gal Panevėžin, į apskrities tei-
smą.

Po to mane nuvedė į kalėjimą.
Mano popierius paėmė, o mane
įmetė į nemažą kalinių pilną sky-
rių. Kai šoks jie prie manęs!
Maniau kad jie mane suės. Šo-
kau atgal ir mečiausi į kampą.
Sargas manęs pasigailėjo ir nu-
vedė į ligonių skyrių.

Sekancią dieną nuvedė mane į
valsčiaus raštinę ir išlaikė dvi
paras. Čia buvo visi broliai-že-
maičiai. Jie gailėjosi manęs ir
davė man valgyti. Trečios die-
nos rytą davė valgyti. Neužlgo
pamaciau, kad prie manęs atei-
na su retežiais. "O kam tie rei-
kalingi?" Paklausiau. "Nugi
taip reikia", man atsakė ir už-
dėjo retežius ant mano rankų!
Mano našulys su knygomis li-
ko muitinėje. "Sargas palydovas
paėmė mano dokumentus ir ma-
ne išsivedė. Tai buvo 1887 kovo
18 dieną.

Sniegas jau tirpo, bet jo dar
buvo nemažai. Mano sargas pa-
lydovas buvo apysenis žmogus.
Einam keliu. Einam ir einam.
Po kiek laiko mus pasivijo va-
žiuojantis vyras. Mano sargas
prašė jį, kad mus pavėžėtų. Va-
žiuojantis atsakė, jei bus užmo-
kėta, tai pavėžės. Sargas sakė,
kad jis pinigų neturi. "Tai gal
areštuotasis turi pinigų? Lai jis
užmoka", važiuojantis pareiškė.
Vedėjas atsakė, kad ir aš neturiu
ir kad aš nieko blogo nepadariau,
tik buvau areštuotas už knygų
nešimą.

"Jei taip", važiuojantis atsa-

BR. KAZLAUSKAS

KAZ. STRĖVA PAMIRŠO VIENUOLIKTĄ DIEVO ĮSTATYMĄ

LAISVOJI TRIBUNA

Skaitydamas Kaz. Strėvos
straipsnį "Naujienuose" ("Jė-
zuitas ginasi nuo vienuolyno
varžtų", spalio 16 ir 18 d.),
vis galvojau, kad autorius ap-
mėto kun. Trimaką supuvusiais

amidorais ir kad tas supuvimas
straipsnį "Naujienuose" ("Jė-
zuitas ginasi nuo vienuolyno
varžtų", spalio 16 ir 18 d.),
vis galvojau, kad autorius ap-
mėto kun. Trimaką supuvusiais

kė, "tai sėskite". Ir mes sulipo-
me važiuoti.
Važiuojam ir važiuojam. Įva-
žiavome į didelę Tauragės girią.
Per ją mums reikėjo važiuoti
apie tris rusiškas mylias. Beva-
žiuojant aš sau galvojau, kaip
čia man pabėgt?

Pradėjau skustis, kad šalta.
Pasiprašiau savo palydovą, ar
aš negalėčiau išlipęs pajėgti kad
sušildčiau. Man buvo leista. Iš-
lipau, gerokai paėjėję, vėl įli-
pau. Toliau pavažiavus, vėl iš-
lipęs paėjėję ir vėl grįžau va-
žiuoti. Ir taip su stūmėmis.

Jau buvo arti vakaro. Kelias
buvo tiesus kaip šauti! Tolumo-
je matėsi retumos, girios kraš-
tas. Maniau sau, jei dabar ne-
pabėgsiu, tai ir niekuomet! Išli-
pau, pradėjau bėgti, o jie pasi-
ko bevažiuoja. Užbėgau ant kal-
no; jie liko pakalnėje. Jau bu-
vau ant kito kalno, kol jie pa-
siekė paskutiniojo viršų. Aš tik
pabėgėjęs — dui į girią!

Bėgu per girią. Girdžiu šau-
kiant. Neklausydamas bėgu ir
bėgu. Rodos giria buvo lygi,
bet žiūriu: pakalnė, upė ir už
upės vėl kalnas. Pakalnėn nu-
siritau. Per upę perbrida, bet
pilnus batus vandens prisėmiau!
Vargais negalais, visomis ketu-
riomis, kalnan užrėpiojau. Vėl
bėgu, bet vandens pilnais batai
negali pabėgti. Uždėjau koją
ant kelmo ir traukiau batą nuo
kojos. Maniau bus lengviau bėg-
ti. Kai patraukiau, nusilpėšė vi-
sas padas! Ant blauzdos liko au-
las, o ant kojos autas. Aš žvilgt
atgal — nagi ir mano palydovas
beatrapaliojais. Toliau bebėgda-
mas radau akmenų krūvą. Pa-
ėmiau akmenį į rankas ir pra-
dėjau mušti spynele, kad pa-
liuosavus rankas. Tik galą spy-
nelės numušiau — atsigrįžtų, o
tas mano vedėjas jau netoli...
Aš vėl bėgti.

(Bus daugiau)

pamidorais ir kad tas supuvimas
išeina ne iš ko kito, kaip iš pa-
ties Kaz. Strėvos idėjų.

Pirmiausia, apie pirmą kun.
Trimako straipsnį. Visa visu-
menė priėmė tą straipsnį apie
Kazimierines kapines labai šil-
tai. O dabar kažkoks Kaz. Strė-
va išeina ir sako, kad tokio
straipsnio iš viso nereikėjo jam
rašyti. Jei vienuolyno viršinin-
kai neleido, tai nerašyk. Mat,
vienuolynė turi būti drausmė
ir tvarka.

Pats Kaz. Strėva sakosi prik-
lausąs katalikų organizacijai.
Dabar visi matom, kodėl šito-
kios organizacijos snaudė, kai
buvo būtinas reikalas joms, kaip
katalikų organizacijoms, pa-
čioms imtis iniciatyvos "burti"
žmones prieš bažnytinės vado-
vybės nesiskaitymą su teisėtais
žmonių norais dėl šv. Kazimie-
ro kapinių Čikagoj. Bet kokie
yra nariai, tokia yra ir organi-
zacija. Organizacija snaudžia ir
palaiko "tvarką ir drausmę",
kai turi tokius narius kaip Kaz.
Strėvą, kuris net ir kunigui lie-
pia tylėti ir neužstoti viešai
žmonių, jei vienuolyno virši-
ninkas jam taip sako.

Pamidorai yra supuvę pas
Kaz. Strėvą, nes jis mano, kad
kun. Trimakas neturėjo ano
straipsnio apie Kazimierines
kapines rašyti, nes vienuolyno
viršininkas to nepageidavo. Jis
piriašė puslapius apie kunigo
idealą, bet pats, vienuoliui liep-
damas užlaikyti "drausmę ir
tvarką", iš jo praktiškai tenori
padaryti "kunigėliu", ant kurio,
kaip ant palinkusios liepos, vi-
sos ožkos laipioja.

Be to, Kaz. Strėva prirašė dau-
gybę apie "hipišką dvasią", ku-
ri, anot jo, apima ir kunigus.

Prie tos "hipiškios dvasios" jis
priskaito ir tai, kad kunigai kri-
tikuoja (o pats nepastebi, kad
vien tik tuo užsiima), kad kuni-
gai demonstruoja ir t. t.

Tai vėl Kaz. Strėvos supuvęs
pamidoras. Nejaugi jau kunigai
turi būti tokie akli ir nebyliai,
kad, matydami, jog yra kas ne-
tvarkoj, neturėtų pasisakyti
viešai. Pagaliau, ar nėra kar-
tais tokių reikalų, kaip pvz.
Simo Kudirkos tragiškas įvy-
kis, dėl kurių ir kunigai negalė-
tų demonstruoti?

Pagaliau Kaz. Strėva "hipi-
šką dvasią" priskaito tiems kuni-
gams, kurie siekia celibato pa-
naikinimo. Bet juk yra daug
pasauliečių katalikų, daug kuni-
gų ir net vyskupų, kurie pritai-
ria, kad būtų kunigams leista
tuo klausimu patiems apsisprę-
sti. Kokčiausias Kaz. Strėvos
pasakymas buvo tai, kad jis pa-
rašė, jog Sabataitis išmainė al-
tkios organizacijos snaudė, kai
buvo būtinas reikalas joms, kaip
katalikų organizacijoms, pa-
čioms imtis iniciatyvos "burti"
žmones prieš bažnytinės vado-
vybės nesiskaitymą su teisėtais
žmonių norais dėl šv. Kazimie-
ro kapinių Čikagoj. Bet kokie
yra nariai, tokia yra ir organi-
zacija. Organizacija snaudžia ir
palaiko "tvarką ir drausmę",
kai turi tokius narius kaip Kaz.
Strėvą, kuris net ir kunigui lie-
pia tylėti ir neužstoti viešai
žmonių, jei vienuolyno virši-
ninkas jam taip sako.

Perskaitęs antrą kun. Trima-
ko straipsnį "Dirvoj" ir "Nau-
jienose", mačiau, kad jis norė-
jo įnešti šviežesnės dvasios, kad
visuomenė be reikalo "nesis-
kandalizuotų", neatstumtų, bet
bendrą su tais, kurie kunigai
būdami, su leidimu veda ar įsei-
na iš vienuolyno. Toms jo min-
tims pritarė daug kas, kurie gal-
voja, kad Bažnyčia greit pakeis
celibato įstatymą.

Mano minčių išvada yra to-
kia, kad Kaz. Strėva be reikalo
jaudinosi. Be to, jis visai pamir-
šo vienuoliktą Dievo įstatymą:
Nemėtyk savo supuvusių pami-
dorų ant kito. Jei jis tą Dievo
įstatymą būtų prisiminęs, tai,
kaip geras drausmės ir tvarkos
palaikytojas, ano straipsnio iš
viso nebūtų rašęs.

JEIGU NEBŪTŲ SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ, NEBŪTŲ IR NAUJŲJŲ!

Prof. Vaclovo Biržiškos "Senųjų Lietuviškų Knygų Istorija" yra
veidrodis, kuriame atspindi pirmųjų lietuviškų knygų kelias.
Kietas viršelis irisios knygos kaina yra tik \$3.00, minkšt. \$2.50.
Knyga Jums bus pasiūta, jei atsiųsite pinigus šiuo adresu:

NAUJENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir Lietu-
vių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis.
Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Liudas Dovydasas, MES VALDYSIM PASAULI. Atsiminimai ir
intymūs duomenys apie bolševikė Lietuvoje dviejuose tomuose.
Kainuoja po 4 dol. tomas. Juose yra 517 psl.

Jurgis Gliudė, SIMAS. Platus literatūrinis aprašymas apie Simo
Kudirkos pabėgimą ir jo išdavimą rusams. Tragedija įvyko bendra-
darbiautojų ir tiltu statytojų su sovietais sukeltų mitų miglose apie
besikeičiantį komunizmą. 158 psl., kaina 3 dol.

Jurgis Gliudė, AGONIJĄ. Romanas, 408 psl., kaina 5 dol. Ap-
rašoma Lietuvos vyriausybės kapituliacija prieš bolševikus ir jos na-
rių elgesys tragiškose dienose.

Stefanija Rūkienė, GRIZIMAS Į LAISVĘ. Sibiro tremtinės atsi-
minimai, parašyti ramiu, klasišku stiliumi apie sunkią pavergto Lietu-
vio dalį. Aprašymo būdas ir stilis prilystų geriausiems garsiosios
rašytojos Pearl Buck kūriniams. 526 psl., kietais viršeliais, kai-
nuoja 6 dol.

Juozas Kapažinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie
džiant Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtiniu stovyk-
lose, Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais, kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Minučių tikslumu aprašyta
paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra
išryškėjęs nesikeičias komunizmo klastingumas pavergiant tautas ir
asmenis. 270 psl., \$4.00.

ČIKAGIETIS ISPODŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTOJ LIETUVOJ.
Autorė buvo Vilniuje. Trakose. Druskininkuose. Kaune. Naudakiuose.
Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdūs aprašymai, ką ji ten matė, kokias
kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl., \$1.00. Yra taip pat
išversta į anglų kalbą.

D. Kuralis, MAGIŠKUOJU KILIMU Į VILNIU. Kelionės į Lietu-
vą įspūdiškai iliustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuralis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINĖS UZDANGOS. Au-
toriaus pastabuma neapgauna inturisto ir agitprono propaganda bet
užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

V. Macijonas, VINCAS KREVĖ SAVO LAIKUOSE 1944-54 m. 49
psl., \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rėšės apie Lietuvos kultū-
rinį gyvenimą. Skurdį tremtis jį nepalenkė bendradarbiavimui.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadai yra ne mažiau žu-
kingi. Pasitaukime visi, skaitydami Krizo Pleperio 77 ANEKDOTUS.
52 psl., \$1.00.

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami
NAUJIESE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608
atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridėnant
čeką ar piniginę perlaidą.

Raginkite savo apylinke augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du
didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pa-
siekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra,
jie padeda sukurti geresnę apylinkės ben-
druomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.
Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš
10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mė-
nesio pirmos.

6%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5%

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupyimo indėliai
Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose klemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS
Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-8100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$6.00
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per 6 months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	vienam mėnesiui	\$2.00
15 cents per copy. 15 c. on Saturday	Kanadoje:	
Dienraščio kainos:	metams	\$22.00
Chicagoje ir priemiestuose	pusei metų	\$12.00
metams	trims mėnesiams	\$7.00
pusei metų	vienam mėnesiui	\$3.00
Užsieniuose:		
metams	\$23.00	
pusei metų	\$13.00	
vienam mėnesiui	\$3.50	
Naujienuose eina kasdien, išskyrus sekmadienius, leidžia Naujienu Ben-drovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608, Telef. Haymarket 1-6100.		
Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.		
NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.		

Ieško pritarėjų Vakaruose

Sovietų imperijos valdovai, iki šio meto sėkmingai ne tik išlaikę karo metu pagrobtas teritorijas, bet pokariniu laikotarpiu jas dar padidinę, pradėjo gerai suplanuotą laisvojo pasaulio jėgų skaldymą ir savo įtakos plėtimą.

Sovietų Sąjungos premjeras Aleksej Kosyginas, patraukęs indėnų pypkę ir paleidęs "taikos" dūmus, išskrido į Kubą, kur jis kalbės visai kitu tonu. Iki šio meto dar nepaskelbtai, ką jis aptarė su premjeru Trudeau ir kokiomis klausimais susitarė, bet kiekvienam aišku, kad jis sustiprino JAV priešišką nuotaiką. Jis nekreipė jokio dėmesio į Gezo Matrajaus simbolinį protestą ir dėl to reikalo visai nesijaudino. Kosyginui labai patiko Kanados vyriausybės imtos apsaugos priemonės ir pasiryžimas ieškoti susitarimo prekybos ir kitais tarptautiniais klausimais.

Leonidas Brežnevas, tikrasis sovietų imperijos valdovas, panašią misiją atlieka Prancūzijoje. Paryžiuje jis buvo iškilmingiau sutiktas negu Rusijos caras, o apsaugos priemonės buvo stipresnės, negu Brežnevas turi pačioje Maskvoje. Prancūzų vyriausybė sutraukė į Paryžių tūkstančius policininkų, špaleriais nustatė visas Brežnevo pravažiuojamas gatves ir davė jam buvusios imperatorienės lovą.

Brežnevas nesitenkina iki šio meto veikiančiais susitarimais. Jis nori, kad dabartinė Prancūzijos vyriausybė pasirašytų draugingumo sutartį su Sovietų Sąjunga. Brežnevas prancūzams nepriminė, kad tokias nepuolimo ir draugingumo sutartis buvo pasirašiusi Lietuva ir kitos Baltijos valstybės; kad panašias sutartis sovietų valdžia pasirašo su kiekviena valstybe, kurioje Maskvos agentai planuoja sustiprinti savo veiklą.

Prancūzijos vyriausybė labai iškilmingai priėmė komunistų partijos pirmąjį sekretorių, bet atrodė, kad prezidentas Pompidou tuo tarpu dar nesirengia rašyti sovietinio draugingumo sutarties.

Brežnevas įtikinėja prancūzus, kad Europai reikalingas saugumas. Jeigu Europai negres karo pavojus, sako, tai eis prekyba ir klestės pramonė. Jeigu Europai nebus garantuotas saugumas, tai Europai ramumo nebus.

Kas Europos saugumui sudaro pavojų? Ar Europai yra pavojinga Amerika? Ar Europai pavojų sudaro Didžioji Britanija? Ar Europai yra pavojingos mažos vals-

LIETUVOS KARO MUZIEJUS

(50 metų sukakties proga)

(Tęsinys)

NEŽINOMOJO KAREIVIO KAPAS

1934 m. Muziejaus sodelyje įrengtas Nežinomojo Kareivio kapas. Buvo surinkti iš kaulinių laukų žuvusių kareivių kaulai ir geležiniame karste palaidoti prie paminklo žuvusiems dėl Lietuvos laisvės. Tų metų lapkričio 23 d. Nežinomojo Kareivio palaikų pašventinimo ir laidojimo apeigas atliko arkivyskupas Kareivius ir Skvireckas. Respublikos Prezidento aktu Nežinomojo Kareivis apdovanotas Vyčio Kryžiaus trečio laipsnio ordinu. Tą dieną Vytauto D. Muziejaus bokšte pirmą kartą buvo iškelta Lietuvos valstybinė vėliava. Anksčiau ji kabėjo Karo Muziejaus bokšte ir ten paskutinį kartą buvo nuleista lapkričio 8 d. Lietuvos Nežinomojo Kareivio kapą Amerikos įgalioto ministro Lietuva O. J. C. Noremo žmona apšodino nuo Vašingtono kapo

tybės? Niekas tuo netiki. Sovietų Sąjunga yra vienintelė, kuri sudaro pavojų Europai. Sovietų Sąjunga visą laiką bijojo vieningos Europos. Sovietų Sąjungos veržimasis į Vakarų sudaro didžiausią pavojų Europos saugumui. Sovietų Sąjunga suskaldė Vokietiją, paverė Lenkiją, okupavo Lietuvą, Latviją ir Estiją, paverė Vengriją, Bulgariją ir kitas valstybes. Čekoslovakija bandė šiek tiek atsipalaiduoti iš sovietų nagų, bet Brežnevas neleido. Jis pasiuntė sovietų tankus ir palaužė čekų laisvės siekimą.

Sovietų Sąjungai svarbu ne tik apardyti, bet visai išardyti bet kokią laisvojo pasaulio apsaugą. Imperijos valdovai stengiasi savo orbiton įtraukti kiekvieną buvusį JAV draugą. Vakarų žemynė rusai jau įsistiprino Kuboje ir kelia koją pietų Amerikon. Jeigu rusams pavyks susitarti su Kanada, o Trudeau išleis didesnę Maskvos agentų skaičių, tai propagandai atsidarys nauji horizontai.

Prancūzijoje savo laiku su rusais pradėjo flirtuoti gen. Charles de Gaulle. Tuo flirtu pasinaudojo tikrai rusai, nes gen. de Gaulle apardė laisvojo pasaulio apsaugos planus ir amerikiečiams padarė didelių nuostolių. Pompidou tikisi sustiprinti prekybą ir atgaivinti pramonę. Tuo tarpu rusai, turėdami stiprią komunistų partiją pačioje Prancūzijoje, tikisi rasti dar daugiau pritarėjų Vakaruose ir, ko gero, atsikratyti pačių Pompidou.

Jeigu Maskvai iš tikrųjų rūpėtų Europos saugumas, tai ji būtų seniai pasirašiusi taikos sutartį, atšaukus savo karo jėgas iš Europos ir leidusi Europos tautos tvarkyti savo reikalus. Maskvai rūpi visos Europos pavergimas. Šiam savo darbui ji ieško pritarėjų ne tik Europoje, bet ir kitur. Liūdna, kad sovietų imperijos tikslų nesupranta raudonų kilmės tiesėjai Kosyginui ir Brežnevui.

atvežtomis vijklinėmis rožėmis.

1937 m. rugsėjo 8 d. buvo pašventinti 36 kovų varpai, kurie buvo pavadinti kovų vietovių, žuvusių kovotojų ir kariuomenės pulkų vardais. Nuo to laiko įvairiomis valandomis skambėdavo varpų muzika.

MUZIEJUS PIRMOSIOS BOLŠEVIKŲ OKUPACIJOS METU

1940 m. birželio 15 d. komunistinė Rusija okupavusi Lietuvą, tuoj pradėjo naikinti ir mūsų tautos šventovę. Buvo nusistatę visiškai uždaryti muziejų, bet nesuspėjo. Pradžioje gal dar kiek gėdinosi, o pasekiau po metų laiko jau turėjo skubiai bėgti iš Lietuvos. Pirmiausia iš visų pareigų atleido gen. V. Nagevičių. Panaikino visas apeigas, nutildė varpų muziką ir iš sodelio pradėjo šalinti kai kuriuos paminklus. Įruošė raudonosios armijos skyrių, patupdė Lenino, Stalino ir kitų komunistų vadų iš-

lietuvius. O kas lietuviai buvo miela ir brangu, tai viską pašalino.

LIAUDIES VYRIAUSYBĖ APLANKĖ MUZIEJAUS SODELĮ

Nepriklausomoje Lietuvoje buvo įsigyvenusi graži tradicija, kad susidariusi nauja vyriausybė atėdavo į muziejaus sodelį pagerbti žuvusius. Tai ir komunistų sudaryta vadinama Liaudies vyriausybė ilgai ginčijosi dėl šios tradicijos palaikymo. Pagaliau buvo susitarta vykti į muziejaus sodelį. Birželio 26 d. pavakary Liaudies vyriausybės nariai atvyko pagerbti Nežinomojo Kareivio kapą. Bet viskas buvo atlikta labai skubotai, neįprastu laiku, be didesnio įspūdžio ir paradų. Iš šalies žiūrint, atrodė, kad tai pusbernių gauja žygiuoja į naktines vakaruškas. Dauguma narių be kaklaraščių, švarkus užsimele ant rankų, su atsegiotomis apykaklėmis ir atraitytomis marškinų rankovėmis. Ministerio pirm. pav. ir Užsienio reikalų ministras prof. V. Krėvė — Micevičius tarė sekančią žodį:

"Pirmieji mūsų žingsniai yra pagerbti Nežinomojo kareivio kapą, kuris visai Lietuvai yra simbolis nepriklausomos Lietuvos. Prie šio kapo, kuris kaip ir liudija mums visas tas kovas už Lietuvos liaudies gerovę, mes duodame pažadą, kad rūpinsimės įvykdyti visą tai, už ką šis kareivis žuvo ir paaukojo savo gyvybę: liaudies gerovę, visos Lietuvos gyventojų gerovę. Tai yra mūsų darbo simbolis, ir už tuos idealus, už kuriuos žuvo pirmieji kovotojai už Lietuvą, laiminsime, nepriklausomą, mes kovosime ir jos naudai dirbsime". ("Britanijos Lietuvis", 1950 m. Nr. 24.)

Vyriausybės vardu vainiką padėjo prof. V. Krėvė — Micevičius ir div. gen. V. Vitkauskas. Muziejaus svečių knygoje pasirašė prof. V. Krėvė — Micevičius, gen. V. Vitkauskas, E. Galvanauskas, A. Venclova, dr. Z. Koganas, P. Pakarklis ir M. Mickis. Visa pagerbimo ceremonija užtruko tik apie 5 minutes ir visi skubiai išsiskirstė. Naujieji laikraščių redaktoriai šį faktą atžymėjo vos keliomis eilutėmis, nes komunistai tokio pagerbimo nenorėjo ir labai priešinosi. Pagerbimo mintį palaikė tik prof. V. Krėvė — Micevičius, inž. E. Galvanauskas ir gen. V. Vitkauskas. Tai buvo pirmutinis ir paskutinis komunistinės vy-

Žuvusiems už Lietuvos laisvę kariaus paminklas Karo Muziejaus sodelyje

riausybės lyg tai pasidėjėdėi-mas ginti Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Bet tikrovėje tai buvo tik komunistų suvaidinta komedija. Nežinomojo Kareivio kapą daugiau niekad komunistinė vyriausybė nelankė ir jį pamiršo. O komjaunuoliai ir žydų jaunimas kapą atsimindavo tik tuomet, kai norėdavo jį išniekinti.

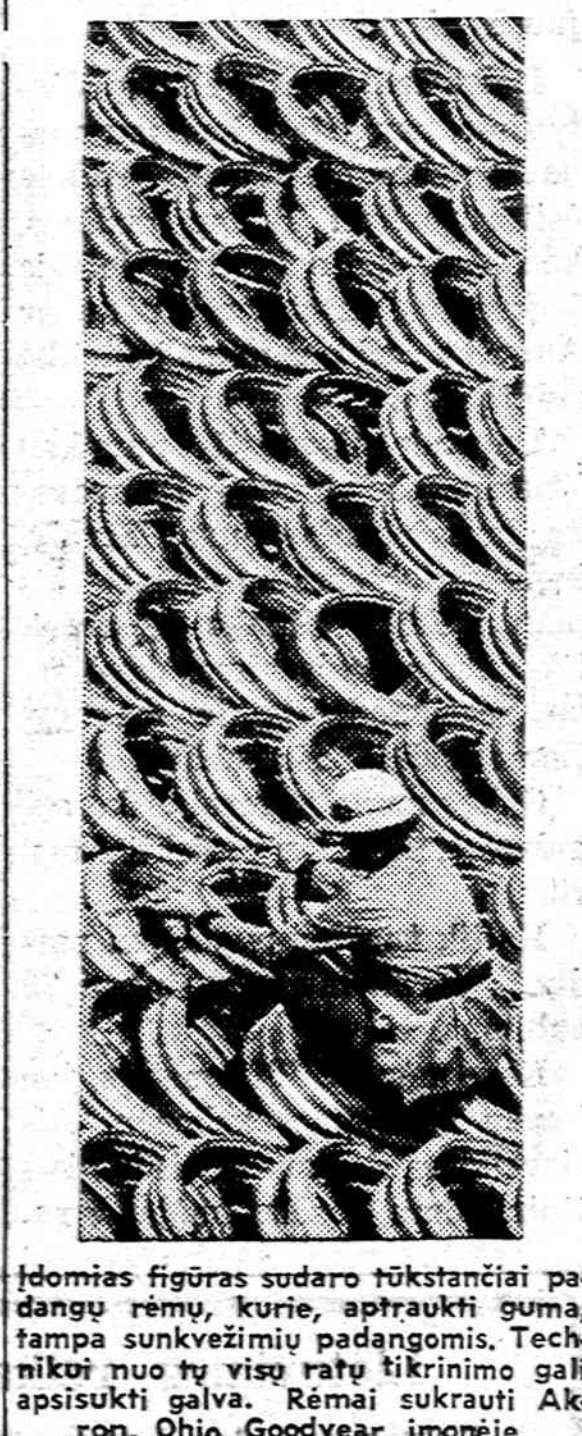
OKUPANTŲ REFORMOS

Vokiečiai, okupavę Lietuvą, irgi pradėjo savotiškai reformuoti mūsų šventovę. Įsakė išimti visus eksponatus vaizduojančius lietuvių kovas su kryžiuočiais, vokiečiais ir t. t. Pareikalavo, kad būtų vokiečių kariuomenės skyrius, pavaižduotą nacių partijos veikla ir pastatyta Hitlerio iškamša. Vokiečių civilinė valdžia irgi kelis kartus svarstė muziejaus panaikinimo klausimą. Vėliau, kai vokiečiams prireikė spalvoto metalo, tai iš muziejaus pagrobė keletą vertingų eksponatų. Bendrai paėmus galima pasakyti, kad abiejų okupantų buvo vienodi tikslai, būtent, sunaikinti mūsų tautos šventovę.

1944 m. sugrįžę komunistai pavertė mūsų tautos šventovę bolševikų propagandos centru. Dabar, buv. Vytauto Didžiojo Karo Muziejus yra pavadintas Istorijos Muziejumi. Kiek dar jame yra išlikę lietuviškumo, nemačius sunku pasakyti. Bet gerai žinoma, kad jis yra apraustas bolševikiniais eksponatais. Neskaitant visokių bolševikų mitingų, muziejaus patalpose net yra skaitomos ateistinės propagandos pasakaitos ir ta tema ruošiamos kilmamosios parodos. Sodelyje nugriauti paminklai ir panaikinti Nežinomojo Kareivio kapas. Ten stovi ne tik komunistų veikėjams paminklai, bet ir laidojami tautos išdavi-

SKAITYK PATS IR PARAGING

KITUS SKAITYTI
NAUJIENAS

Idomias figūras sudaro tūkstančiai padangų rėmų, kurie, aptraukti guma, tampa sunkvežimių padangomis. Technikai nuo jų visų ratų tikrinimo gali apsisukti galva. Rėmai sukuria Akron, Ohio Goodyear įmonėje.

M. GELŽINIS

Klaipėda Ordino Valdžioje (1252 - 1525 m.)

43

1254 rugpjūčio 23 d. — popiežius Inocentas IV ragina tikinčiuosius vykti į kovą prieš lietuvius ties Klaipėda. — Voigt, Codex Dipl. Prussicus I, nr. XCVIII. — Pakarklis, Kryžiuočių Valstybės Santvarkos Bruožai, p. 217. Ten ir lietuviškas popiežiaus atsisaukimo teksto vertimas.

1255 — Norėdamas sambiams atlyginti už Klaipėdos pilies apgūlimą, Livonijos magistras Anno von Sangershusen puolė iš Klaipėdos prie Užmarį Sambiją. Žygio pradžioje Sambijos teriojimas vyko sėkmingai, bet vėliau baigėsi riteriams katastrofinu pralaimėjimu. — Chronicon Livoniae: "Anno 1255 fuit in Livoniae magister Anno. Hic fecit magnam expeditionem ad terram Zambitarum. Item construxit Mutinam in Danga positum". — Sembritzki, Stadt Memel, p. 26 ir 27.

1255 — Kaip iš viršuje padėtų žodžių matome, kardininkai norėjo steigti vandens malūną prie Danės, arti Mulinės. — LUB I, nr. 290. — Sembritzki, Stadt Memel, p. 26 ir 27.

1256 — balandžio 25 d. — Kuršo vyskupas leido Ordinui malūną prie Danės statyti. Bielenstein, Die Grenzen... p. 432. — Sembritzki, Stadt Memel, p. 27.

1256 m. gale — ar 1257 m. pačioje pra-

džioje, Burkhardt von Hornhusen, iki tol buvęs Karaliaučiaus komturū, skiriamas Livonijos krašto magistru. — Sembritzki, Stadt Memel, p. 27.

1257 — B. v. Hornhusen suteikė Klaipėdai Lübecko miesto teises. — Ordensfoliant nr. 270: Alte päpstliche Privilege, p. 202, 208. — Sembritzki, Stadt Memel, p. 27.

1257 m. vasarą — Mūsės ties Klaipėda. Žemaičiai puolė. Ordino pusėje kovojo pats iš Rygos kaip tik atvykęs magistras v. Hornhusen, Klaipėdos komturū von Haren, 40 riterių ir 500 parinktų kuršių. Magistras ir komturū sužiedžiami. 12 riterių buvo užmušti. Likusieji riteriai ir kuršiai subėgo į pilį ir ją laimingai gynė nuo žemaičių. — LReim, eil. 4461 — 4526.

1257 m. rudenį — Mindaugas dovanojęs Ordinui visus žemaičius. LUB I, 294.

1257 m. — žemaičiai sudarė su Ordinu dviejų metų ginklų paliaubas. LReim, eil. 4614 — 4620.

1258 m. — Kuršo vyskupas patvirtino Klaipėdos miesto teises. — LUB I, 317. Sembritzki, Stadt Memel, patvirtinimo vokiškai (plattdeutsch) žodžiai, p. 28.

1258 m. liepos 27 d. — Kuršo vyskupas ir Livonijos magistras Burkhard von Hornhusen patvarkė, kad Klaipėdos šv. Nikolaus bažnyčia būtų vyskupijos bažnyčia, kuriai priklausė arba priklausys visų apylinkinių sričių gyventojai, nežiūrint, kokios kalbos jie yra ar bus. — LUB I, 329, 330. — Salys, Die žemaitischen Mundarten, psl. 21.

1259 m. rugpjūčio 7 d. — Mindaugas už-

rašęs Ordinui Sūduvą ir Sklavą. — LUB I, 342.

1259 m. — Ordinas sulaužė ginklų paliaubas su žemaičiais, nes, sutarčiai dar nesibaigus, kryžiuočiai ir kardininkai bendrai pradėjo Karšuvoje Jurbarko pilies statybą. — LReim, 5511 — 5537. — Ivinskis, Liet. Enciklopedija X, 117 — 120.

1259 m. — ginklų paliauboms vos pasibaigus, žemaičiai skaudžiai sumušė Ordiną kariuomenę prie Skuodo. — LReim, 4829 — 4859.

1260 m. liepos 13 d. — žemaičiai sumušė Ordiną prie Durbės ežero. LReim 5601 — 5635, 5735 — 5812, 5912 — 5985. — SRP I, 95 — 98.

1260 m. — žemaičių laimėjimo pasekmėje, Prūsijoje prasidėjo taip vadinamasis Didysis sukilimas, kuris truko nuo 1260 iki 1274.

1260 m. — žemaičių laimėjimo pasekmėje, kuršiai sukilo prieš kardininkus. Sukilimas truko iki 1267 m.

1260 m. — Po Durbės pralaimėjimo Ordinas apėjo Jurbarko pilį. Jos įgula pasitraukė į Klaipėdą. — Zurkalowski, Studien zur Geschichte der Stadt Memel... p. 9.

1263 m. — Kretingos žemaičiai sumušė Klaipėdos riterius. Ta proga Klaipėdos komturū pateko į žemaičių delaisvę ir buvo gyvas kepmas. Nakties metu riteriai sugrįžo, įsiveržė į Kretingos pilį, užmušė įgulą ir pilį sudegino. LReim, 6963 — 7058.

1263 m. — Ordinas paėmė Impilties pilį. Pilies įgula pasitraukė į žemaičius ir

nuo tada dažnai dalyvavo Klaipėdos puolimuose. — LReim. 7059 — 7090.

1263 m. — Ordinas paėmė Grėžių pilį. LReim. 7209 — 7296.

1262 — 1263 — žemaičiai dažnai puolė Klaipėdos pilį. Klaipėdos pilies kėlė žemaičiams "didelį skausmą", žemaičiai žadėjo "tą varnų lizdą į gabalėlius sudraskyti", jos įgulą "plunksnas nupešioti". Žemaičiai puolė Klaipėdą taip dažnai, kad puolimams surašyti "reikėtų versio odos paieškoti". — LReim, 3723 — 3908, 7070 — 7079.

1288 m. — Nors kraštai dar nebuvo užkariauti, Livonijos ir Prūsijos magistrai jau iš anksto pasidalino keliais lietuviškais kraštais, buvusiais dešinėje Nemuno žemupio pusėje. — LUB I, 527. — Zurkalowski, Studien... p. 15.

1289 vasario 7 d. — Romoje parašytas dokumentas patvirtina viršuje parodytą Prūsų ir Livonijos magistrų susitarimą. — LUB I, 527. — Zurkalowski, Studien... p. 18.

1290 vasario 1 d. — Klaipėdoje paskelbtas dokumentas parodo, kad 38 metams praėjus, galų gale Klaipėdoje buvo sudaryta Kuršo vyskupijos kapitula. — LUB I, 530, 531, 539. — Zurkalowski, Studien... p. 14.

1290 gegužės 9 d. — Ryga. Kuršo vyskupas Edmundas davė Ordinui malūną Klaipėdoje, o kardininkai perleido už jį vyskupui 8 ūbus žemės, esančias Impilties pilies rajone. — LUB I, 533. — Sembritzki,

Stadt Memel, p. 31. — Liet. Enciklopedija IX, p. 46.

1290 m. — baigiasi Eilhuotoji Livonijos Kronika, davusi daug medžiagos Klaipėdos istorijai.

1291 m. — tebeminimos Klaipėdos miestų plačių žemių sienos. — LUB I, 540 Mansi Civitatis.

1291 sausio 6 d. — Klaipėda. Kuršo vyskupas padalino ir paskirstė 1/2 savų žemių Pietų Kurše (Klaipėdos srityje) kapitulos nariams. — LUB I, 540 Mansi Civitatis. — Sembritzki, Stadt Memel, p. 30, 31.

1291 m. — Kuršo vyskupas Edmundas patvarkė, kad Klaipėdos šv. Jono bažnyčios parapijos mirusieji būtų laidojami šv. Marijos, t. y. pilies bažnyčios kapinėse. — LUB I, 539.

1292 — Klaipėdos bepradėdąs statytis miestas nebuvo nei tvoros aptvertas, nei įtvirtinimų saugojamas. — LUB III, 1318. — Zurkalowski, Studien... p. 23.

(Bus daugiau)

Skaitkite ir platinkite
Dienraštį
"NAUJIENAS"

Jos visad rašo
TEISYBE

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Resid. telefonai: WAIBrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Res. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Jei neatšiliepija, skambinti 374-8012
Telef.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikėtai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
IR
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlack 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadi. 1-7 val.
antradien. penktadien. nuo 1-5, treč.
ir šeštadien. tikėtai susitarus.

Rez.: GI 8-0873
DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatšiliepija, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir šeštadien. uždaryta.
Ofiso telefonai: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

Ofiso telefonai: HE 4-1818 arba RE 7-7700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadien. antradien. ketvirtadien. ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet. Ketvirtadien. ir šeštadieniais nuo 9 iki 11 val. ryto tik susitarus.
Trečadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

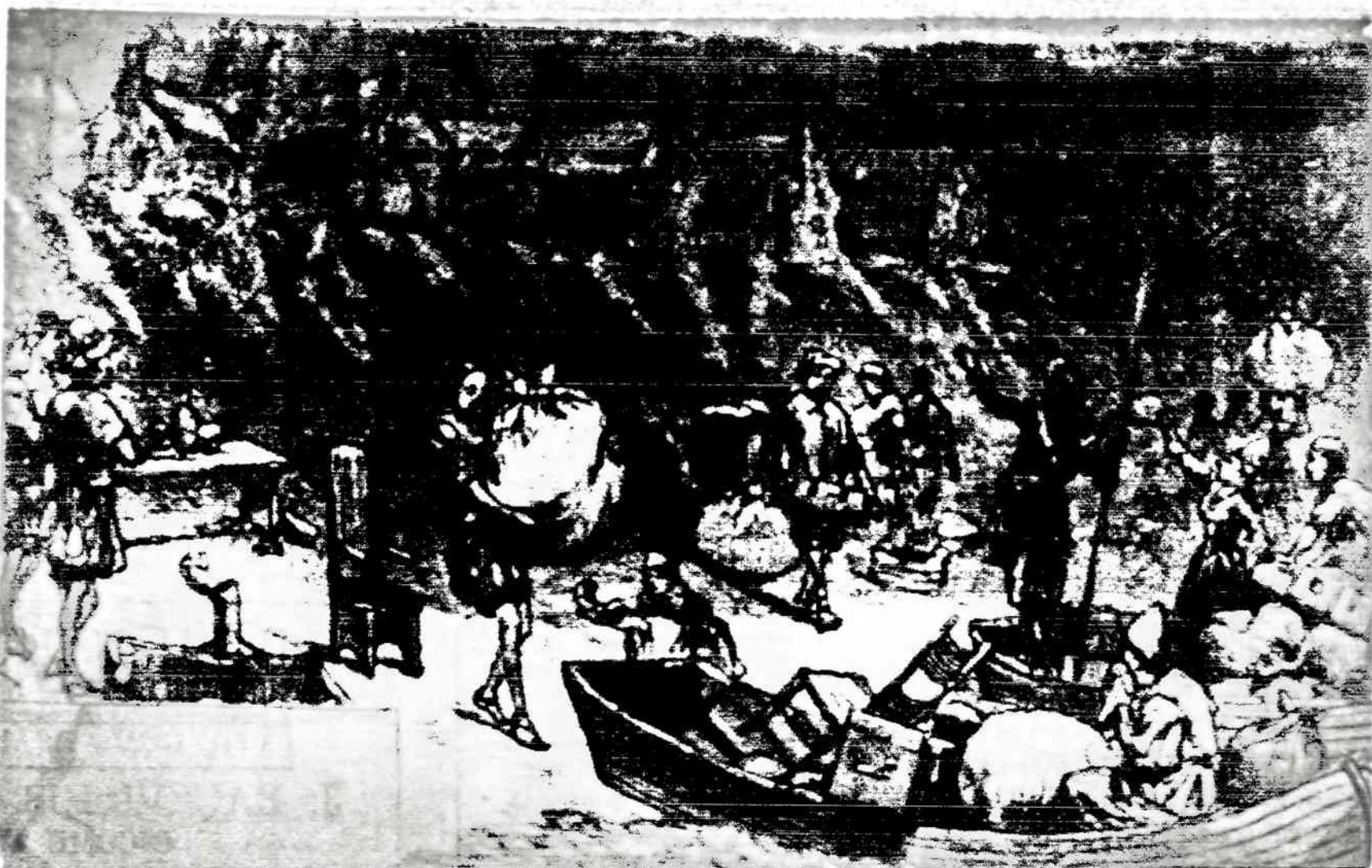
DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradien. nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadien. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadien.
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Seksmdieniais ir trečadieniais
uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradien., trečiad.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadien.
nais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEmlack 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonai: HE 4-2123.
Jei neatšiliepija, tel. telefonai: GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai — Protezai, Med. Baudai.
Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8, Šeštadieniais 8-1.
2350 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PROspect 6-5084

1729 metais tūkstantį ainių, škotų ir vokiečių iš Pensilvanijos išsikėlė į N. Carolina. Paveiksle matome naujus keliautojus, nesantius savo daiktus į laivus ir vežančius šeimais į krašto vidų. Gubernatoriaus sargai priežiūri išsikraustymą. Ant upės kranto jie paliko savo namus ir ūkius. Jiems nepatiko tuometinė gubernatoriaus išiešioti palvarkymai.

MAŽAI PAŽISTAMOS PIETINĖS VALSTIJOS

RAŠO DR. A. J. GUSENAS

(Tėsinys)

Sios kelionės metu pastebėjau, kad nedarbas labai plačiai siauria pietinėse valstijose. Darbo neturinčių žmonių skaičius ten yra didelis ir nedarbas labiau jaučiamas. Pastebėjau, kad darbo neranda net ir kariai, sugrįžę iš Vietnamo. Darbdaviai kariaus buvo pradžioje darbo, kai jie grįžė iš Vietnamo, bet kai kariai sugrįžo, tai darbo neranda. Atsukę jiems nugaras darbdaviai aiškina, kad neturi naujų užsakymų, o turimus darbus yra užėmę namie buvę darbininkai.

Nudien vien tik N. Carolina valstijoje 300,000 žmonių gyvena iš valstybinės pašalpos. Jie gauna valdžios dalinamus maisto kuponus, o už juos gali nusipirkti būtiniausių pragyvenimui reikmenis.

Sios kelionės metu man susidarė įspūdis, kad Amerikoje nedarbas ne mažėja, bet didėja. Tai pastebėjau ne vien tik pietinėse valstijose, bet ir vakarinėse. Darbo neturintiems sunkiausia verstis miestuose. Kai muose ir žemės ūkyje jie gali lengviau maisto prasimanyti, bet miestuose maisto nėra.

N. Carolina nepaprastai turtinga puikiais gamtos vaizdais, bet jų netrūksta ir S. Carolina žemėse. S. Carolina kalnai dar aukštesni, bet čia yra ir ne tokie aukšti. Tarpkalnės išvagos upeliais ir įvairios formos ežerais. Tarp kalnų buvo gilių griovių. Jeigu automobiliu ir kurį nors grovį įvažiuotum, tai esu tikras, kad niekas ir kaulų nesurinktų.

Man patinka keliauti S. Carolina žemėmis. Čia galima pamatyti tokių dalykų, kurių negalėjai pamatyti kitose valstijose.

Nejučiomis pasiekėme Hendersonville. Čia sustojome ir gazolino stotyje pagirdėme jau gerokai ištroškusį savo žirgą. Savo troškulį taip pat nuraminome lemondado bonkute. Dargiau čia nesistiprinome, nes netoli jau buvo Greenville miestas, kuriame gyvena mano sūnus. Žirgui gerai traukiant, apie 8-tą valandą vakaro jau įvažiuavau į sūnaus kiemą ir sustojau.

Pas sūnų praleidome savaitę, pailsėjome, išsikėlėme ir nutarėme keliauti toliau. Ši kartą nutarėm pasiekti Floridos valstiją. Atsimenu, tai buvo antradienis. 85 - tu keliu, greituojau, patraukėm link Atlantos miesto.

Tuo ruožu jau ne vieną kartą esu keliavęs. Apylinkės man yra gerai pažįstamos. Floridoje jau esu buvęs kelis kartus. Daugelis

lietuvų ten taip pat yra buvę ir ne vienas apie Floridą yra rašęs, todėl nėra reikalo plačiau apie tas vietas rašyti.

Geriau kelias mintis mesiu apie Kennedy Space Center. Mano sūnus turėjo kažkokį biznio reikalą su tuo centru. Jam ten reikėjo nuvažiuoti, todėl ir aš nutariau kartu su juo važiuoti.

Patekau į patį Kennedy Space Centrą, gali sakyti į pačius galingiausius žemės nasrus, iš kurių milžiniško svorio raketos paleidžiamos į mėnulį. Vienas raketos paleidžia į erdvę įvairiems tyrinėjimams, o kitas siunčia tiesiai į Mėnulį. Iš to Kennedy centro ne viena astronautų grupė išskrido tolimon kelionėn.

Parašiau, kad "siunčia tiesiai į Mėnulį", bet žinau, kad tokio dalyko nėra. Žinome, kad danguje niekas nestovi ir jokia raketą tiesiai neskrieja. Negalima paleisti nieko tiesiai į Mėnulį. Leidžia į tą vietą, kur apskaičiuoja, kad Mėnulis už kelių dienų bus. Raketą pirmiausia paleidžia aplinkui Žemę. Vėliau ją atitraukia nuo Žemės ir leidžia "tiesiai į būsimą Mėnulio vietą", o dar vėliau koreguoja kryptį, kad ji tikrai lėktų ten, kur astronautai nori.

Raketų iškelimo į padanges stotis yra milžiniška. Niekad tokių didelių įrengimų nesu anksčiau matęs. Žmonės pasakojo, kad Kennedy Centras yra pats didžiausias pasaulyje. Kitių raketoms leisti stočių niekas nematė. Raketos iškėlia rusai, bet viską jie laiko didelėje paslapyje. Pačių rusų komunistai neprileidžia, o ką jau bekalbėti apie amerikiečius. Amerikoje visi gali pamatyti raketos leidžiantis stotis, tuo tarpu Rusijoje jis gali pamatyti tikrai atrinktieji.

Kitos dienos rytą jau grįžome į sūnaus namus.

(B. D.)

ROCKFORD, ILL.
Sektinas pavyzdys

Rockfordo lietuvių organizacijos: Rockfordo Lietuvių Klubas, Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius, Amerikos Lietuvių Bendruomenės apylinkė, SLA 77 kuopa, Lietuvos Dukterų Draugijos skyrius ir BAL Fondo skyrius, Liet. Gen. Konsului Dr. Petriui Daužvardžiui mirus, reikšdamas žmonai ir sūnui gilią užuojautą, vietoje gėlių, jo atminimui, Lietuvos laisvinimo reikalams paaukojo Amerikos Lietuvių Tarybai 90 dolerių.

MINI-LEKTUVAS

WROCLAW (Breslavas). — Lenkų spauda praneša, kad lakūnas inžinierius Eugenijus Pieniazek iš Lesno pasistatė mažiausią pasaulyje lėktuvą, kuriame davė simbolį SP-PHN. Pieniazek savo lėktuvą statė Wrocławo sporto aviacijos reikmenų dirbtuvėje ir darbas truko 26 mėnesius.

Lėktuvėlis vienam asmeniui

— Jis sveria vos 510 kilogramų, yra pusdevinto metro ilgumo ir 5.5 metrų nuo vieno sparno galo iki kito. Su 200 kilogramų kroviniu SP-PHN skrenda iki 180 kilometrų per valandą.

Šio mini-lėktuvo pastatymas kaštavęs apie 100,000 zlotų.

Senam norint jaunu
būti: liaukis valges,
imk bėgti

Noel Johnson, 73 metų kalifornietis, kuris per puseptintuosius minutes nubėga vieną mylią, pataria kaip tai galima padaryti: "liaukis valges, eik lauk ir imk bėgti".

Johnson būdamas 70 metų amžiaus jautėsi bendrai blogai (lousy) ir prieš 3 metus pradėjo svorio numetimo programą; numetęs 40 svarų 1970 metais jis pradėjo rimtai treniruotis ir šiandien jis per savaitę nubėga po 150 mylių, valgo po tuziną kartų per dieną, bet "niekuomet nepodaug", ir labai retai mėsos.

"Aš suvalgau sauja kąsupiečių lapų, alfaifos, citrinos medžio lapų, razinkų ar datulių", sako jis. "Tai yra išstvermingumo maistas — niekuomet nepodaug!"

Johnson pasakė, kad per Padedkos Dienos savaitę jis bėgs nuo Los Angeles iki Las Vegas, daugiau kaip 200 mylių. "Palaukite kai būsiu 80 metų, tai pamatysite!" pasakė Johnson.

Floridoj atidarytas
Mickey House pasaulis

Sekmdienį spalio 24 d. Floridoje buvo atidarytas Walt Disney World, tai yra tikra Los Angeles Disneyland kopija, tik nepalyginamai didesnė ir įvairresnė. Floridos Mickey Mouse karalystė turi 27,000 akrų arba 43 kvadratinės mylios plotą, kai kaliforniškė turi vos nepilną vieną mylią. Vien pirmaisiais metais tikimasi turėti 10 milijonų lankytojų.

Miami miestas, iki šiol skaitytas turizmo sostine Floridoj, labai susirūpinęs, kad Orlando miestas, kurs yra vos 15 mylių atstu nuo Disney World, atitrauks žymią turistų dalį.

Pasaka apie
tris direktorius

Sykį gyveno buvo trys direktoriai. Pirmasis buvo lenkų kilmės rusas, antrasis buvo rusų kilmės lenkas, trečiasis taip pat blogai lenkiškai kalbėjo.

Pirmasis baigė universitetą Leningrade, antrasis baigė universitetą Varšuvoje, trečiasis brandos atestato taip pat neturėjo.

Pirmasis uždirdo 15 tūkstančių zlotų, antrasis uždirdo 12 tūkstančių zlotų, trečiasis — taip pat vogė.

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI DEMOKRATINĮ
DIENRAŠTĮ "NAUJENAS"

Susirinkimą ir parengimą
PRANEŠIMAI

— Amerikos Lietuvių Piliečių Pagalpinio klubo metinis balius įvyks šeštadienį, spalio 30 dieną Hollywood Inn salėje, 2417 W. 43rd St. Bus skanių valgių ir gėrimų, gros Antano Valiūno orkestras šokiams. Visi yra prašomi atsilankyti į šį rengimą. Nariai, kurie nedalyvaus, vistiek turės užmokėti už bilietą. Baliaus pradžia 7 val. vak.
Visus kviečia Komisijos narės

**PLEASE
BE
CAREFUL!**

Only you
can prevent
forest fires!

REMKITE TUOS BIZNIERIUS.
KURIE GARSINASI
"NAUJENOSE"

**GELININKAS
(PUTRAMENTAS)**

Linksmumo arba liūdesio valandoje
grausiausios gėlės ir vainikai ant
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.

ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GUŽAUSKŲ

GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINYČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: Yards 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS CIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: Yards 7-3401

BUTKUS - VASATTIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: Yards 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228
649 EAST 162nd ST. Phone COMmodore 4-2228
South Holland, Illinois

ARTEJANČIAME NAUJIENŲ BANKETE

VITALIS ŽUKAUSKAS

SEKMADIENĮ, ŠIŲ METŲ SPALIO 31 D., LINKSMINS SVEČIUS

BANKETAS VYKS VFW SALEJE, 7254 W. 63rd ST.

Vakarienė su kokteiliu \$8.00 asmeniui.
Sokiama groso George Joniko orkestras.
Vietas rezervuoti prašome raštu Naujienoms (1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 arba telefonu: HA 1-6100.
Pradžią 4:00 val. po pietų.

Kviečiame visus iš anksto užsisakyti vietas artėjančiam NAUJIENŲ BANKETE

AUKSINIS JUBILIEJUS

Prieš 50 metų dr. Anthony Bertash gavo licenciją versti gydytojo praktika

1921 m. spalio 27 d. dr. Anthony J. Bertash formaliai tapo gydytoju: tą dieną jam buvo suteikta teisė verstis gydytojo ir chirurgo praktika Illinois valstijoje. Taigi šiandien jis švenčia 50 metų sukaktį nuo nepaprasto jo gyvenimo įvykio...

Dr. Bertash gimė Lietuvoje. I šį kraštą atvyko būdamas tik 12 metų. Apsigyveno kartu su tėvais Spring Valley, Ill. Ten užaugo, lankė mokyklą ir kar-

kampiniame name. Iš ten jis ofisą perkėlė į tų pačių gatvių sankryžos šiaur-rytinėje dalyje esantį pastatą. 1956 m. 35-tos gatvės ir Emerald kampe pastatė Bridgeport Medical Arts trobesį, kuriame ir dabar tebelaiko savo ofisą.

Per penkiasdešimt metų dr. Bertash išvykė didelę praktiką. Beveik nėra Bridgeporte tokios šeimos, kuri nebūtų pasinaudojusi jo medicinišku patarnavimu. Daugelis jo buvusių pacientų išsikėlė gyventi į kitas kolonijas. Tačiau žymus skaičius ir jų, ligos atveju, ieško patarimo ir pagalbos pas jį.

Dr. Bertash gyvena 4826 S. Kimbark Ave. Nuo 1942 m. jis yra "Selective Service" sistemos medicinos patarėjas. Už tą patarnavimą 1967 m. Prezidentas prisiuntė jam padėką.

Laisvu laiku dr. Bertash mėgsta plaukioti laivu. Jis turi įsigijęs Cabin Cruiser Zeville laivelį, kurį laiko Burnham Park prieplaukoje.

LENKISKI ŽERTAI

Kas parašė "Poną Tadą"?

Antrašte "Humor Krajowy" (humoras krašte, t. y. Lenkijoje) lenkų Dzien. Związkowy rašo, kaip viename mažame Lenkijos miestelyje mokytojas paklausė mokinio: "Pasakyk man, Vaituk, kas parašė "Poną Tadą"?"

Išsigančias vaikas atsistoja ir gina: "Tik ne aš, pone profesoriau".

Supykęs mokytojas liepia mokiniui: "Pasiimk knygas, cik namo ir ateik čia kartu su savo tėvu".

Po valandos Vaitukas grįžta su tėvu. Mokytojas tėvui skundžiasi, girdi jau kelintį kartą, kaip šis kulčį jis moko, o kai paklausė kas parašė "Poną Tadą", jis atsako užsigindamas, kad ne jis parašė.

Išsigančias tėvas ir nužemintai prisiekė mokytojui, kad jo vaikas tokio dalyko tikrai neparašė.

Grįždamas namo mokytojas miestelio aikštėje sustinka saugumo (UB) viršininką. "Pagarba", viršininkas jį užkalbina. "Ko toks nelinksmas?"

Mokytojas jam papasakojo nemalonumą su Vaituku ir jo tėvu. Viršininkas susidomėjęs paklausė to tėvo ir vaiko pavardės. Mokytojas atsakė: "Simanski".

Po trijų dienų mokytojas vėl susitiko UB viršininką, kuris nespėjęs pasveikinti pranešė "gerą žinią".

"Kalbėjau su Simanskiais — tėvu ir sūniumi. Abudu prisipažino parašę "Poną Tadą!"

Lenkų nepastebėjo

Bostone išeinantis lenkų laikraštis Gazeta Polonii nusiskundė, kad Kanadoje paskelbus įvairių etninių grupių ekonominės ir kultūrinės pažangos programą, kur suminėta kad Kanadoje gyvena "apie 500,000 ukrainiečių kilmės kanadiečių", kad ten žymia dalim gyvena vokiečių, italų, skandinavų kilmės kanadiečiai, kad ten yra apie 240,000 indėnų ir apie 16,000 eskimų, tačiau visoje programoje esą nepaminitas nė vienas lenkas...

Ko siekti tiek toli kaip Kanada, pastebėti šis lenkų laikraštis, kad pačiame Bostone per Jungtinių Tautų Savaitę miesto valdyba paskelbė specialias dienas paskiroms tautybėms, kaip antai Airių dieną, Italų dieną, Lotynų Amerikos dieną, Afrikiečių dieną ir Kiniečių dieną, bet jokios lenkų dienos...

Ką sako Torā

Sakyti Torah ir būti Torah rabinas Leiba, Saros sūnus, slapta cadišas, kurs keliavo aplink žemę prisilaikydams upių vingių, norėdamas atpirti gyvųjų ir mirusiųjų sielas, pasakė sekančiai: "Aš nėju prie maggid (mokytojo) klausytis jį sakant Torah, bet pamatyti kaip jis atraišojo savo vaiko kinius batus ir kaip juos vėl užraišėjo".

TRUMPAI

— Stanley T. Kasper Jr., Rinkimų tarybos pirm. praneša, kad spalio 29 ir 30 d. nuo vidurdienio iki 8 v. v. įvairiose apylinkėse bus registruojami naujimi teisėjai. 11-me Warde registracijos būstinės yra 3509 So. Love Ave. ir 1618 W. 33rd Pl. 12 Warde — 3002 W. 42nd St. ir 3720 W. 55 St. 14 Warde — 5000 So. Union Ave. ir 2411 W. 55 St. 15 Warde — 6041 So. Western Ave. ir parko name prie 73-čios ir Hermitage Ave. Pagal naująjį rinkimų įstatymą balsavimo teisę turi visi piliečiai nuo 18 metų amžiaus. Visi yra kviečiami užsiregistruoti, kad galėtų ta teisę pasinaudoti. Anksčiau buvę rinkimų teisėjais privalo taip pat registruotis toms pareigoms sekančiuose rinkimuose. Pirminiai balsavimai įvyks kovos mėnesį.

HELP WANTED — MALE-FEMALE

Reikia Darbininkų ir Darbininkių

COUPLE WANTED

TO LIVE ON PREMISES
Own apartment and utilities in exchange for maintenance and general care of 3 story religious center. Near North Gold Coast area. 768-0804

RENTING IN GENERAL

NUMOS

SUAUGUSIEMS ISNUOMOJAMAS 4 KAMBARIŲ BUTAS su maudyne pirmame aukšte, 901 West 35th Place, iš kiemo. Be sunų, paukščių. Telefonuoti YA 7-6125 po 5 val. vakaro.

PENSIJONIERE nori rasti nebrangų 2 ar 3 kambarių butą Bridgeporte ar Brighton Parke. Rašykite Mrs. S. EICIN, 1740 West Cermak Road, Chicago, Illinois.

FURNITURE AND FIXTURES

Rakandai ir Įrenginiai

PARDUODAMI IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI 90% iki 50% nuolaida. Galima pirkti laimėjus ir išsmoketnal. Aptarnauja lietuviai.

SOUTHWEST FURNITURE CO. TEL. GR 6-4421 6200 So. WESTERN AVE.

— Eleonora Zapolis giedos Amerikos ir Lietuvos himnus kary — savanorių ir laisvės kovotojų minėjime — pagerbime, kuris įvyks lapkričio 14 d. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje. Programos ir minėjimo dalyviai išreikš visų generacijų solidarumą taip pat pagarbą mirusiems ir gyviesiems kovotojams už laisvę. Solistei akompanuos Ed. Gudonis. Ruošiamų iškilmų koordinatorius yra kūrėjas — savanoris K. Petrauskas.

— Zenono Byčinsko istorinė studija Jonas Husas išėjo iš spaudos ir yra viena iš aktualiausių knygų šiais reformacijų laikais. Yra labai įdomu ir reikalinga žinoti apie to Vytauto Didžiojo bendralaikio reformas narsioje čekoslovakų tautoje ir Vakarų Europoje. Dalis tų reformų dėl kurių J. Husas buvo pasmerktas, vyksta dabar. Išleido Liet. Evangelikų Spaudos centras, 198 psl., kainuoja 3 dol., gaudama Naujienose.

— Sen. Frank D. Savickas (D-27) remia sen. J. C. Soper pastangas atnaujinti Gubernatoriaus veto už įstatymą (Sen. Bill 1225), kuriuo šioje valstijoje turėtų teisę į pašalpas tik išgyvenę čia vienerius metus. Toks įstatymas stabilizuotų gyventojų kilmojimąsi jiems įskant didesnių pašalpų.

♦ Naujųjų Sukaktuvinių Banketas su programa ir šokiais įvyks š. m. spalio 31 d., sekmadienį, 4 val. p. v. F. W. salėje, 7254 W. 63rd St., Argo, Ill. Visa lietuviška visuomenė maloniai yra kviečiama dalyvauti. Dėl rezervacijų prašoma rašyti į Naujienas, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 arba skambinti HA 1-6100. Vakarienė su kokteiliu \$8.00 asmeniui.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavinimi

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIŠI NUOSIMČIAIS MĖNESINIAIS ISSIMOKEJIMAIŠ

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISŲ RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

SAVININKAS PARDUODA

6 kambarių mūrinį bungalow. 3 miegamieji. 2 auto garažas su šoniniu įvažiavimu. Priimami rimti pasiūlymai.

7201 S. Talman Ave. 476-0861

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

State Farm Fire and Casualty Company

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET

TEL: REPUBLIC 7-1941

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.,

CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS

INCOME TAX

4645 So. ASHLAND AVE.

LA 3-8775

(Currency Exchange įstaiga)

Pigūs automobilių draudimai.

A. G. AUTO REBUILDERS

Cia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusiu darbininku. Kalbos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.

TEL. — 776-5888

Anicetas Garbačiauskas, sav.

Chicago Medžiotų - Meškeriotų Klubo tradicinis Šampano balius įvyks lapkričio 6 d.

Marquette salėje, 6908 So. Western Ave. Gros Ramonio orkestras. Įėjimas, vakarienė ir šampanas tik 5 dol. Pradžią 8 val. vak. Rezervacijos tel. 776-8688. (Pr).

Cicero Jūrų Šaulių kuopa

Klaipėda šeštadienį, lapkričio 6 d. ruošia B. Pakšto salėje švyturio balių, grojant jo paties orkestrui. Pradžią 7:30 val. vak. Įėjimo auka \$5.00 asmeniui. Bus trumpa programa, šilta ir šalta vakarienė ir dovanų paskirstymas. Staliukus rezervuoti skambinant dienos metu 656-4186 ir vakarais 737-6245.

Kviečia linksmiai praleisti su šauliais laiką

Valdyba ir Rengimo Komisija

(Pr).

BIZNIERIAI KURIE GARSINASI

"NAUJIEŲSE". — TURI GERIAUSIA PASISEKIMA BIZNYJE

SAVI NAMAI NEŠALA

5 BUTŲ AUKŠTAS MŪRAS. 50' l. 3 auto mūro garažas. Naujas gazu šildymas. Alumin. langai. Apie \$8,000 nuomos. Pusė bloko nuo parko. \$46,000.

2 BUTŲ GRAŽUS MŪRAS. Beveik kaip naujas. Alumin. langai. Irenčtas šilumos beismontas. Naujas garažas. Blokas nuo parko. \$38,500.

3 BUTŲ 1 1/2 AUKŠTO MŪRAS. Gazu šildymas. Geros pajamos. Gražūs butai. Garažas. Arti ofiso. \$34,000.

6 KAMBARIŲ MŪRAS. Kabinetu virtuvė. Moderni vonia. Naujas gazu šildymas. Garažas. Arti mūsų. — \$19,000.

9 KAMBARIŲ modernus bungalow. Liukusinė vonia. kabinetu virtuvė. Pilnai irengtas beismontas. Židyns. Šildymas gazu. Nauji kilimai. 2 auto garažas. Marquette Parke. \$28,000.

4 BUTŲ gražus mūras ir 4 auto mūro garažas. Naujas gazu šildymas. Alumin. langai. Prie Maria High. — \$42,700.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

2 PO 4 MŪRINIS, skiepas ir pastogė, centrinis šildymas, garažas, Brighton Parke.

2 PO 5 MEDINIS ir šalia tuščias sklypas. 41-ma ir Campbell.

POTUS BUNGALOW. Irengtas sklypas, garažas. Tuoj galima užimti. 77-čia prie California Ave.

MAISTO KRAUTUVĖ ir 2 butai Brighton Parke.

3 BUTAI ir bižio patalpa Marquette Parke.

VALGYKLA su namu ir visais irengimais. Judri vieta.

ŠIMAITIS REALTY

2951 WEST 63 STREET

436-7878

APYNAUJIS 2-ju butų gražus mūr.

po 3 mieg. alumin. langai, karštu vandeniu šiluma gazu. 2-ju autom. garažas. Gražioje vietoje prie parko. — \$40,500.

6 KAMB. MŪR., moderni virtuvė ir vonia, alum. langai, karštu vandeniu šild. gazu. Marquette Parke. \$21,500.

APYNAUJIS 1 1/2 aukšto mūr., alum. langai, šiluma gazu, irengtas rūsys. 2-ju autom. garažas. Marquette Parke. — \$36,500.

GRAŽUS 4 BUTŲ mūr., alum. langai, karštu vandeniu šild. gazu, modernios vonios. Mūr. garažas. Marquette Parke. \$52,000.

VIRS 50 PĖDU pločio, gražus kampinis sklypas. 2-ju butų namai. Oaklawn. Teir. 776-5888.

LABAI GERAS 10 butų mūras, 2 automobilio mūro garažas, Marquette Parke. — Tik \$88,000.

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET

TEL: 471-0321

8 ROOM BRICK BUNGALOW

with 4 rooms up and 4 rooms down. Enclosed porch.

Call 376-6942.

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namu Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatu senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning ir naujus ir senus namus. Irengiu vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantotai.

Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

DOMAS ŽUKAUSKAS

HEATING & SHEET METAL

4444 So. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60609

TEL: VI 7-3447

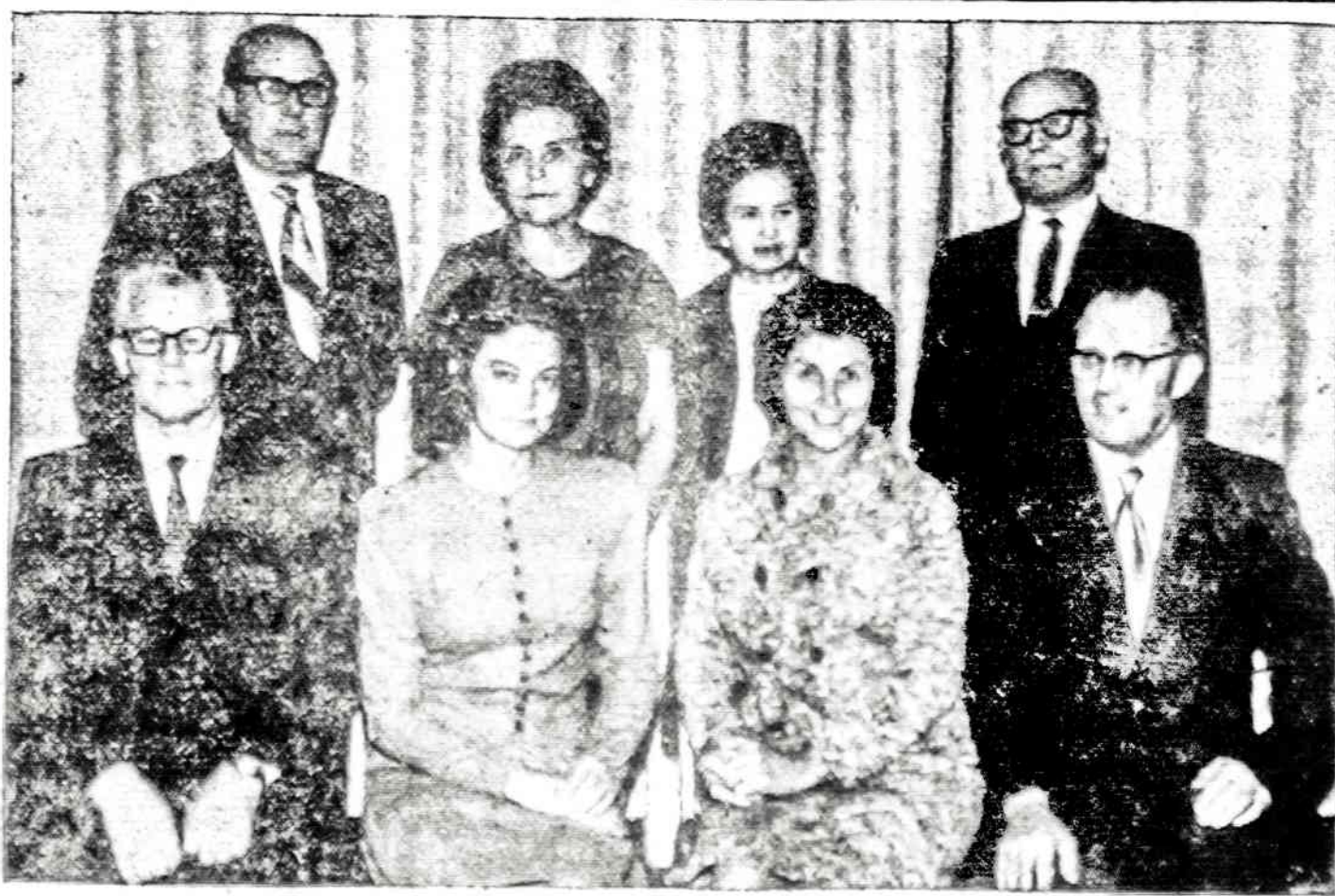
SKAITYK LAIDINIS

NAUJENAS

— TIKRŲ SKAITŲ

Lietuviai taip pat perka ir pardoda ir prepes azino tikrai per

NAUJENAS

Antrajam JAV ir Kanados Lietuvių Teatro Festivaliui rengti Komitetas. Iš kairės į dešinę sėdi — Anatolijus Kairys — pirmininkas, Marija Remienė — sekretorė, Jonė Bobinienė — žymiu išeikimo vakaro vedėja, Juozas Šliajus — technisku reikalų tvarkytojas; stovi — Bronius Nainys — vicepirmininkas, Stasė Petersonienė — lėšų telkimo vadovė, Marija Greblūnienė — išdininė, Pranas Beinoras — narys specialieji reikalams. Festivalis įvyks 1971 metų lapkričio 25—28 dienomis, Padėkos Dienos savaitgalio metu, Čikagoje, Jaunimo Centre. Festivalio dalyvams Hamiltono "Aukuras", Los Angeles Dramos sambūris ir Čikagos LB Jaunimo Teatras. Aukuras suvaldins Jurgio Jankaus trijų veiksmų dramą "Aukuras", Los Angeles Dramos sambūris — Landsbergio Paskutinis Piknikas, o Jaunimo Teatras — Kosto Ostrausko divertimentą — Metai.